

Klimaat Actieplan Rotterdam

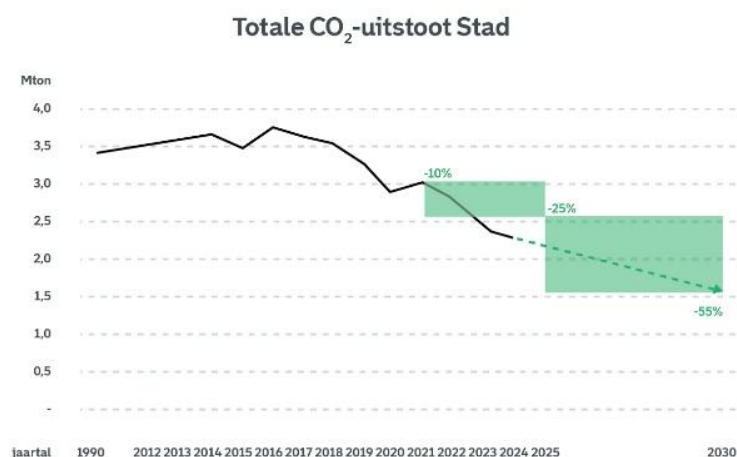
De gemeente werkt hard aan een stad die klaar is voor de toekomst. In het Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR) laten we zien wat we al doen en wat er nog moet gebeuren.

Hoe gaat het met de doelen?

We werken toe naar een klimaatneutraal en fossielvrij Rotterdam in en na 2050. In 2030 wil Rotterdam 55% minder CO₂ uitstoten en in 2025 minimaal 25% minder (in vergelijking met 1990).

Totale CO₂-uitstoot van de stad

In de grafiek staat het doel van 55% CO₂-vermindering voor de stad in 2030. De zwarte lijn laat het verloop van de CO₂-uitstoot in de afgelopen jaren zien. De groene lijn staat voor de CO₂-daling die nodig is om onze doelen te halen. Bron: DCMR CO₂-monitor Rotterdam 2024. [Link opent een externe pagina](#)

De dalende CO₂-uitstoot van de stad richting 2030.

Op deze pagina

Hoe gaat het met de doelen?

Hoe gaan we de doelen halen?

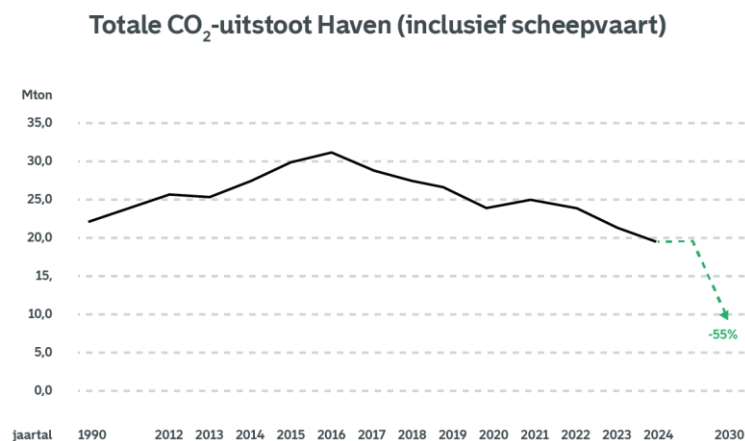
Belangrijkste thema's

Alle KAR-projecten

Principes voor duurzaamheid

Totale CO₂-uitstoot van de haven

In de grafiek staat het doel van 55% CO₂-vermindering in 2030 voor de haven (inclusief de scheepvaart). De zwarte lijn laat het verloop van de CO₂-uitstoot in de afgelopen jaren zien. De groene lijn staat voor de CO₂-daling die nodig is om onze doelen te halen. [Bron: DCMR CO₂-monitor Rotterdam 2024. Link opent een externe pagina](#)

De dalende CO₂-uitstoot van de haven richting 2030.

Hoe gaan we de doelen halen?

Samenwerken in de stad

De klimaatdoelen zijn zeer uitdagend. Plannen maken is goed, maar plannen waarmaken is beter. Als alle betrokken partijen de krachten bundelen gaat het lukken. Zo dagen de Rotterdamse Klimaataanjagers organisaties uit concrete projecten rond duurzaamheid en circulaire economie te starten.

Bewoners betrekken

Onze stad verduurzamen doen we samen. Bewoners hebben we betrokken via het Rotterdams Burgerberaad Klimaat en we betrekken ook de wijkraden. De gemeente ondersteunt ook bewonersinitiatieven, die bijvoorbeeld buurtbewoners helpen bij energietoeslag aanvragen of hen leren raamfolie aan te brengen. Betrokken bewoners bouwen met de gemeente mee.

Duurzaam investeren

De gemeente geeft gericht geld aan het versnellen van verduurzaming.

- Technische innovatie voor werkgelegenheid
- Vergroening voor een koelere stad
- Isolatie die de energiekosten drukt
- Circulaire economie aanjagen die grondstoffen bespaart

Duurzame banen

Bouwen aan een groener Rotterdam vraagt veel doe- en denkkracht. De krapte op de arbeidsmarkt is een uitdaging. Daarom zet de gemeente in op duurzame banen. Iedereen is van waarde, en welkom. Jongeren met talent voor techniek, enthousiaste zij-instromers en mensen die meer kunnen dan ze denken.

Ruimte slim gebruiken

De ruimte in de stad is beperkt, zowel boven als onder de grond. Daarom zorgt de gemeente ervoor dat alles goed op elkaar wordt afgestemd. Bij het uitvoeren van onze klimaatplannen houden we rekening met de omgevingsvisie, dat is ons plan voor de inrichting van de stad. Bijvoorbeeld: als we een warmtenet aanleggen, combineren we dat zo veel mogelijk met het vervangen van riolen of het aanleggen van meer groen. Zo werken we zorgvuldig en zorgen we dat de energietransitie ook andere verbeteringen in de stad versnelt.

Lobby

De energietransitie kan alleen slagen als de landelijke overheid en de Europese Unie de juiste regels en ondersteuning bieden. Wat ons betreft staat daarbij de betaalbaarheid voor de Rotterdammer voorop. Rotterdam werkt hiertoe samen met andere Europese steden en is een van de [100 Climate Neutral Cities](#). [Link opent een externe pagina.](#)

Belangrijkste thema's

Schone en duurzame energie

In de toekomst gebruiken we geen fossiele brandstoffen meer zoals aardgas, steenkool en aardolie. Dan gebruiken we bijvoorbeeld zonne-energie en windenergie. We noemen dat de energietransitie.

Hier werken we aan:

- In 2026 ligt er 3,2 km² aan zonnepanelen in Rotterdam.
- In 2030 wordt er minimaal 350 megawatt windenergie opgewekt in de regio en haven.
- In 2050 is er een alternatief warmtesysteem dat het aardgas vervangt voor het verwarmen van onze gebouwen en kraanwater.
- Het energiesysteem moet slim en betrouwbaar zijn. Nieuwe inwoners en bedrijven moeten niet in de rij hoeven staan voor een stopcontact.

Lees meer op de pagina [Klimaatdoelen schone en duurzame energie](#). [Link opent een externe pagina](#)

Gebouwde omgeving

We staan voor een gigantische uitdaging. In 2050 moet de gebouwde omgeving helemaal klimaatneutraal zijn.

Hier werken we aan:

- We bevorderen de isolatie en energiebesparing door bewoners, eigenaren en ondernemers met aanpakken voor de hele stad en speciaal voor gebieden.
- Rotterdammers met een lager inkomen helpen we besparen met extra maatregelen, zoals de energiekusser om energiearmoede tegen te gaan.
- VvE's krijgen advies en ondersteuning bij duurzame investeringen.
- Met woningcorporaties maken we afspraken over het versnellen van duurzame maatregelen.
- In zes wijken zetten we de stappen om van aardgas naar stadsverwarming over te stappen.
- Bij nieuwe woningen willen we zo milieuvriendelijk en toekomstbestendig mogelijk bouwen, bovenop de wettelijke eisen.
- Kleine en middelgrote bedrijven krijgen hulp als ze overstappen naar schone energie.

Lees meer over de pagina [Klimaatdoelen gebouwde omgeving](#). [Link opent een externe pagina](#)

Duurzame mobiliteit

Vervoer in Rotterdam zorgt nu voor 30% van de CO₂-uitstoot en 25% van de luchtvervuiling. De gemeente wil dat in 2040 al het vervoer in de stad geen schadelijke stoffen meer uitstoot.

Hier werken we aan:

- Eenvoudig opladen van elektrische voertuigen voor iedereen in Rotterdam.
- Al het personenvervoer (bussen, deelauto's, taxi's) wordt elektrisch.
- Vanaf 2025 zijn er alleen nog maar zakelijke bestelbussen en vrachtwagens zonder schadelijke stoffen in het stadscentrum (zero-emissiezone).
- Schonere binnenvaart.
- Bedrijven worden gestimuleerd om emissievrije werktuigen te gebruiken, zoals bulldozers en graafmachines.

Lees meer op de pagina [Klimaatdoelen duurzame mobiliteit](#). [Link opent een externe pagina](#)

Haven

De Rotterdamse haven is erg belangrijk in de wereld. Om de haven sterker te maken, moet deze duurzaam worden. Het doel is om in 2050 klimaatneutraal te zijn. In 2050 is de industrie in de haven ook volledig circulair.

Hier werken we aan:

- Bedrijven gaan groene stroom, biobrandstoffen en waterstof gebruiken als (duurzame) energiebronnen.
- Het sluiten van twee kolencentrales op de Maasvlakte voor 2030.
- Onderzoek of gascentrales duurzame gassen kunnen gebruiken.
- Schoner en duurzamer transport door het gebruik van groene stroom en duurzame brandstoffen te stimuleren en het bevorderen van slimmer vervoer.

Lees meer op de pagina [Klimaatdoelen haven](#). Link opent een externe pagina

Grondstoffentransitie

Een groot deel van de CO₂-uitstoot in Rotterdam komt door het gebruik van grondstoffen en materialen. We proberen ze dan ook minder, beter, langer en opnieuw te gebruiken. Zo hebben we uiteindelijk in 2050 een volledig circulaire economie. Dit maakt Rotterdam groener en duurzamer. Maar ook schoner, gezonder en economisch sterker.

Lees meer op de pagina [Klimaatdoelen grondstoffentransitie](#). Link opent een externe pagina

Klimaatadaptatie

Rotterdam ligt onder zeeniveau, midden tussen verschillende rivieren. Dit maakt onze stad erg kwetsbaar nu het klimaat verandert. Klimaatverandering zorgt er ook voor dat het aantal planten- en diersoorten dat hier leeft minder wordt. In Rotterdam zijn we al begonnen de stad aan te passen aan een klimaat dat verandert.

We planten meer groen in de stad en letten daarbij op de biodiversiteit. We zorgen dat er verschillende soorten planten en dieren kunnen leven. Wanneer we aanpassingen maken in de stad, denken we meteen na over hoe ze passen bij het tegengaan van klimaatverandering.

Je leest er meer over op rotterdamsweerwoord.nl. Link opent een externe pagina

Gemeente geeft goede voorbeeld

Natuurlijk verkleint de gemeente ook haar eigen voetafdruk. De wens is om de CO₂-uitstoot van onze gemeentelijke organisatie in 2030 met 55% te

verminderen ten opzichte van 2019. De focus ligt op het gas- en elektriciteitsverbruik in onze gebouwen, de brandstoffen voor de eigen voertuigen en de zakelijke reizen.

Lees meer op de pagina [Klimaatdoelen gemeentelijke organisatie](#). [Link opent een externe pagina](#)

Rotterdamse Klimaataanjagers

Om in 2050 klimaatneutraal te zijn, werken we samen met andere partijen in de stad. De Rotterdamse Klimaataanjagers verbinden partijen en netwerken in Rotterdam met elkaar om onze doelen te halen.

Meer informatie lees je op de pagina [Rotterdamse Klimaataanjagers](#). [Link opent een externe pagina](#)

Burgerberaad Klimaat

In 2030 moeten onze straten en wijken groener en gezonder zijn voor alle Rotterdammers. We zijn op de goede weg, maar er moet nog veel gebeuren. Daarom zocht de gemeente naar creatieve ideeën en oplossingen van Rotterdammers en organiseerden we een burgerberaad over het klimaat.

Meer informatie lees je op de pagina [Burgerberaad Klimaat](#). [Link opent een externe pagina](#)

Duurzame voorbeelden

Rotterdammers werken samen aan een duurzame toekomst. Van lokale energieprojecten tot het bestrijden van energiearmoede en het creëren van groene banen. Deze initiatieven maken de stad schoner en sterker.

Meer informatie lees je op de pagina [Duurzame voorbeelden](#). [Link opent een externe pagina](#)

Alle KAR-projecten

- Projecten schone en duurzame energie. [Link opent een externe pagina](#)
- Projecten gebouwde omgeving. [Link opent een externe pagina](#)
- Projecten duurzame mobiliteit. [Link opent een externe pagina](#)
- Projecten haven en industrie. [Link opent een externe pagina](#)
- Projecten grondstoffentransitie. [Link opent een externe pagina](#)
- Projecten overige thema's

Principes voor duurzaamheid

Wat zijn de duurzame uitgangspunten van de gemeente?

Om onze klimaatdoelen te halen, werken we met een aantal principes bij het maken van plannen en het nemen van besluiten.

- We houden de energietransitie voor iedereen betaalbaar en we voorkomen en bestrijden energiearmoede.
- We zetten in op maximale CO2-vermindering tegen minimale maatschappelijke kosten.
- We zorgen voor een eerlijk speelveld: de vervuiler betaalt.

- We gebruiken de energie- en grondstoffentransitie als stimulans voor ondernemerschap en extra banen. Vooral voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- We zorgen dat bedrijven en werknemers zo goed als mogelijk en in samenspraak in staat worden gesteld de stappen in de energietransitie te zetten. We benutten de energietransitie ook voor de versterking van onze (internationale) concurrentiepositie.
- We zetten in op maatregelen op het raakvlak van gezondheid en het tegengaan van klimaatverandering. Denk aan: uitstootvrije mobiliteit, duurzaam bouwen en het verbeteren van luchtkwaliteit.
- We zetten in op een schone, veilige en betrouwbare energievoorziening.
- We zetten in op no-regret beslissingen en we houden in onze keuzes ruimte voor nieuwe oplossingen en toekomstige innovaties.
- Via onze grondstoffentransitie zetten we in op het verminderen van de CO2-uitstoot elders in de wereld.
- We toetsen al onze besluiten aan de doelstelling van de energietransitie, nu en in de toekomst.
- Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld.
- We zorgen voor maximale betrokkenheid van en informatievoorziening aan inwoners.
- We sturen vanuit onze aandeelhoudersrol actief onze deelnemingen. En specifiek voor het Havenbedrijf Rotterdam om de haven te ondersteunen in hun inzet op het tegengaan van klimaatverandering.

Het Klimaat Actieplan Rotterdam blijft in beweging met nieuwe ideeën en het bijhouden van projecten. Het KAR wordt twee keer per jaar bijgewerkt. Zo houden we elkaar scherp en bereiken we samen het beste voor Rotterdammers en de stad.

Delen via

Zie ook

- › [Klimaatdoelen grondstoffentransitie](#)
- › [Klimaatdoelen schone en duurzame energie](#)
- › [Klimaatdoelen duurzame mobiliteit](#)
- › [Klimaatdoelen haven](#)
- › [Klimaatdoelen gebouwde omgeving](#)
- › [Klimaatdoelen gemeentelijke organisatie](#)
- › [Rotterdamse Klimaataanjagers](#)
- › [Klimaatdoelen warmtesysteem](#)
- › [Klimaatdoelen energiesysteem](#)
- › [Klimaatdoelen windenergie](#)
- › [Klimaatdoelen zonne-energie](#)
- › [Duurzame voorbeelden](#)

Klimaatdoelen schone en duurzame energie

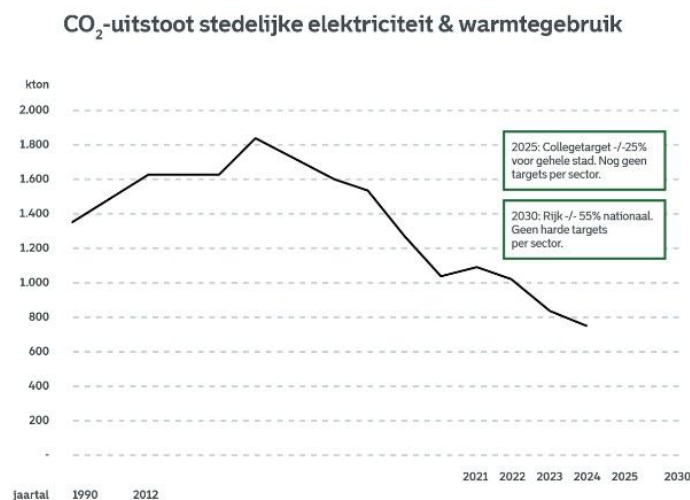
De energietransitie gaat in een razend tempo. Rotterdam wil koploper zijn. Nu al wekken we bijvoorbeeld groene energie op met 2,2 km² zonnepanelen en 328,9 megawatt (MW) uit windenergie. Maar we doen natuurlijk nog veel meer.

Voor welke uitdaging staan we?

Naast onze zonne- en windenergie zijn we druk bezig met het verder ontwikkelen van stadsverwarming en beschikken we over veel alternatieve warmtebronnen. Ook werken we samen met warmtebedrijven en netbeheerders aan een betrouwbaar en slim energiesysteem.

CO₂-uitstoot elektriciteit en warmte

Na een piek in 2016 nam de CO₂-uitstoot door het gebruik van elektriciteit en warmte de afgelopen jaren fors af. Dit komt omdat we in Nederland meer stroom uit groene energiebronnen halen en fossiele energiebronnen afstoten. Dit noemen we nationale energiemix. De wind- en zonprojecten in Rotterdam droegen de afgelopen jaren bij aan de vergroening van deze mix.

De rol van de gemeente

Voor nog meer schone en duurzame energie zorgen we voor de ontwikkeling en het gebruik van duurzame energiebronnen. Daarnaast stimuleren we de productie en het transport van groene waterstof en onderzoeken we de mogelijkheden voor kernenergie. Dit doen we samen met bewoners en bedrijven in de stad en in de haven. Met netbeheerder Stedin doen we er alles aan om overbelasting van het net (netcongestie) te voorkomen of de

Op deze pagina

Voor welke uitdaging staan we?

Zonne-energie

Windenergie

Warmtesysteem

Energiesysteem

effecten ervan te verkleinen. We stimuleren tot slot innovaties in het energiesysteem.

Profiteren van Zon en wind

In 2024 publiceerde de gemeente de [Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom](#). [Link opent een externe pagina](#). Hiermee stimuleert de gemeente dat Rotterdammers mede-eigenaar worden van of financieel deelnemen in wind- en zonprojecten. Zo kunnen zij geld verdienen met de opbrengst. We willen dat grote zon- en windprojecten voor de helft eigendom van inwoners en ondernemers uit de omgeving zijn. Dit is ook vastgelegd in het nationale [Klimaatakkoord](#). [Link opent een externe pagina](#) en afgesproken in de [Regionale Energiestrategie](#). [Link opent een externe pagina](#) (RES 1.0).

Zonne-energie

Rotterdam wil koploper blijven op het gebied van zonne-energie. Voor 2026 is het doel 3,2 km² zonnepanelen (1.778.000 stuks). Voor 2030 is het doel 3,4 km² zonnepanelen (1.889.000 stuks). Als we nog meer zonnepanelen leggen dan we al doen, dan halen we onze doelen voor 2030 al in 2026. Het is verstandig om een voorsprong te hebben, want de landelijke doelen voor zonne-energie worden na 2030 waarschijnlijk verhoogd.

Meer informatie lees je op de pagina [Klimaatdoelen zonne-energie](#). [Link opent een externe pagina](#)

Windenergie

De gemeente haalt het liefst energie uit wind op zee. We komen onze afspraken na om vijf windparken mogelijk te maken. Het totale opgestelde vermogen in Rotterdam was in 2024 328,9 megawatt (MW). Hiermee kunnen we ongeveer 495.000 huishoudens een jaar lang worden voorzien van elektriciteit. Dit is vergelijkbaar met een opbrengst van 795 hectare aan zonnepanelen (ruim 1100 voetbalvelden!).

Meer informatie lees je op de pagina [Klimaatdoelen windenergie](#). [Link opent een externe pagina](#)

Warmtesysteem

Volgens de landelijke regels mogen we vanaf 2050 in nieuwe en bestaande gebouwen niet meer koken en verwarmen met aardgas. Daarom werkt de gemeente aan duurzame warmtesystemen. Een voorbeeld hiervan is een warmtenet. We bekijken welke alternatieven voor aardgas het beste zijn in welke wijk.

Meer informatie lees je op de pagina [Klimaatdoelen warmtesysteem](#). [Link opent een externe pagina](#)

Energiesysteem

We vinden dat niemand in de rij hoeft te staan voor een nieuw stopcontact. Maar sinds 2024 hebben we te maken met drukte op het elektriciteitsnet, waardoor grote bedrijven moeten wachten op een nieuwe stroomaansluiting. De gemeente werkt hard door aan een schoon, slim, betrouwbaar en rechtvaardig energiesysteem. Ook gaan we door met nieuwe windprojecten en het plaatsen van zonnepanelen. Deze kunnen we nog wel aansluiten op het elektriciteitsnet.

Meer informatie lees je op de pagina [Klimaatdoelen energiesysteem](#). [Link opent een externe pagina](#)

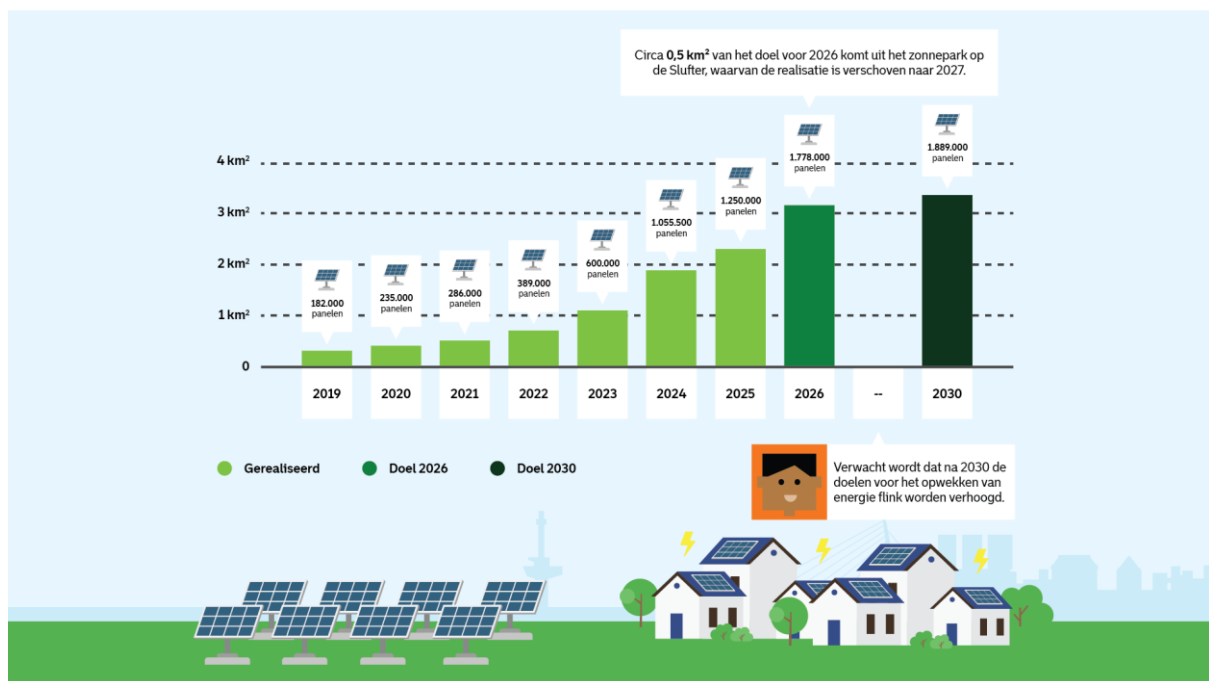
Overzicht projecten

Meer weten? Bekijk [alle projecten](#). [Link opent een externe pagina](#) uit het Klimaat Actieplan Rotterdam over schone en duurzame energie.

Klimaatdoelen zonne-energie

Rotterdam wil koploper blijven in het opwekken van zonne-energie. Op dit moment ligt er al zo'n 2,2 km² aan zonnepanelen in de stad. Het doel voor 2030 is 3,4 km², dat zijn ongeveer 2 miljoen panelen.

Dat doel kunnen we halen door op veel nieuwe plekken zonnepanelen te leggen. Op bedrijfsdaken, langs snelwegen, langs gemeentelijke wegen en op parkeerterreinen. Daarnaast stimuleren we kleinere projecten en initiatieven van bewoners in coöperaties en vve's. Als groep bewoners kun je samen zonnepanelen kopen voor je eigen dak, of voor op een andere plek. Als we meer zonnepanelen kunnen leggen dan we al doen, halen we onze bijdrage aan de Regionale Energiestrategie Rotterdam - Den Haag al in 2026. Het is verstandig om een voorsprong te hebben want de landelijke doelen voor zonne-energie worden na 2030 waarschijnlijk verhoogd.

Groei van zonnepanelen in Rotterdam

Tijdljn zonnepanelen

- Maart 2022: 0,7 km², 389.000 zonnepanelen
- Maart 2023: 1,1 km², 600.000 zonnepanelen
- April 2024: 1,9km², 1.055.500 zonnepanelen
- Maart 2025: 2,2 km², 1.250.000 zonnepanelen
- 2026*: 3,2 km², 1.778.000 zonnepanelen
- 2030: 3,4 km², 1.889.000 zonnepanelen

* Een deel wordt gerealiseerd in 2027: onderdeel van het 3,2 km²-doel in 2026 is de aanleg van het drijvend zonnepark op de Slufter. Naar verwachting levert dit zonnepark ca. 0,5 km² zonnepanelen op. De uitvoering hiervan is verschoven naar 2027.

Resultaten tot nu toe

- **Zonnepanelen daken en gevels**

Het [Servicepunt Zon voor bedrijven Link opent een externe pagina](#) is geopend. Hierdoor zijn naar schatting 80.000 zonnepanelen (0,15 km²) versneld geplaatst. Inmiddels zijn ruim 250 ondernemers geholpen. Er zijn 6 collectieve daken met zonnepanelen aangelegd. [Energie van Rotterdam Link opent een externe pagina](#) kreeg steun. En er zijn ongeveer 26.000 zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed geplaatst.

Er waren 2 pilots met zonnegevels. Onze aanpak voor vve's levert de eerste resultaten op. Tot nu toe zijn er ruim 25 vve's en circa 15 scholen geholpen met advies over zonnepanelen.
- **Zonnepanelen langs wegen en parkeerterreinen**

Momenteel worden 2 OER-trajecten verkend: OER A16-A20 en OER A15. OER staat voor Opwek van Energie op Rijksvastgoed. In de verkenning wordt gekeken naar mogelijkheden van zonne-energie op percelen langs rijkswegen.

Verder is in 2024 een project afgerond met zonne-carports op het parkeerterrein van een sportvereniging. De zonnepanelen op de afdakjes boven de parkeerplaatsen leveren daar veel energie op. Ook wordt het in de geparkeerde auto's minder warm. Er wordt gesproken over mogelijke zonne-carports op andere plekken. Voor ondernemingen en verenigingen die ook zo'n solar carport op hun terrein willen, zijn er een ruimtelijke leidraad en een subsidieregeling voor solar carports gekomen: [Subsidie solar carports aanvragen | www.rotterdam.nl](#)

Tot slot werd de Uitvoeringslijn [Lokaal Eigendom](#) van kracht. In deze uitvoeringslijn geeft de gemeente duidelijkheid over de uitgangspunten en voorwaarden bij het realiseren van lokaal eigendom bij wind- en zonne-energieprojecten.
- **Zonnepanelen land en water**

De voorbereidingen voor Zonnepark Oranjeheuvel zijn klaar. In maart 2026 is de tender voor inschrijven op het zonnepark gepubliceerd. Voor het drijvende zonnepark op de Slufter zijn de voorbereidingen ook afgerond. Waarschijnlijk kan dit in 2027 worden aangelegd. Zonnepark Schiebroek is in 2025 opgeleverd.

Vervolgstappen

In lijn met de collegedoelstellingen 2022 - 2026 helpt de gemeente Rotterdammers, bedrijven en instellingen bij het plaatsen van zonnepanelen. Belangrijk aandachtspunt is zonne-energie voor Rotterdammers zonder geschikt dak of met een kleine beurs. Bovendien zijn de marktomstandigheden voor zonne-energie minder gunstig geworden. Hierdoor is landelijk gezien de verwachte groei zonder gemeentelijke steun afgelopen jaar minder geworden. Toch zijn er nog veel mogelijkheden die we met onze aanpak proberen te benutten. Ook stimuleren we collectieve zonnedaken van energiecoöperaties. Hierbij kunnen bewoners zich aansluiten. De Rotterdamse Zonneladder [Link opent een externe pagina] laat zien op welke plekken de gemeente zonnepanelen wil stimuleren of aanleggen.

In 2026 willen we in Rotterdam 3,2km² gerealiseerde zonnepanelen hebben. Dat doen we met::

- 0,6 km² op daken en gevels: bedrijfsdaken, collectieve daken, scholen, gemeentelijk vastgoed, woningcorporaties, verenigingen van eigenaren en particulieren
- 0,1 km² op en langs infrastructuur: solar carports en Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER)
- 0,2 km² op water en land: Oranjeheuvel*, Schiebroek
- 0,5 km² op water: Slufter**
- 1,9 km² bestaande zonnepanelen

*De aanbesteding vindt plaats in 2026. Waarschijnlijk is de uitvoering in 2027.

**Een deel wordt gerealiseerd in 2027: onderdeel van het 3,2 km²-doel in 2026 is de aanleg van het drijvend zonnepark op de Slufter. Naar verwachting levert dit zonnepark ca. 0,5 km² zonnepanelen op. De uitvoering hiervan is verschoven naar 2027.

Rol van de gemeente

Soms komen Rotterdammers en bedrijven hindernissen tegen bij het plaatsen van zonnepanelen. Daarom zet de gemeente zich in om juiste randvoorwaarden te creëren en verschillende partijen te helpen die willen bijdragen. Daarbij letten we ook op de volgende beperkingen of andere belangen:

- Circulariteit van zonnepanelen: de panelen zijn nu nog niet goed te recyclen. We hebben een subsidie gecreëerd om het gebruik van duurzaam geproduceerde zonnepanelen te stimuleren: [Subsidie duurzame zonnepanelen aanvragen | www.rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl/subsidie-duurzame-zonnepanelen-aanvragen)
Bovendien werken we in 2026 aan een pilot om zonnepanelen die vervangen worden, opnieuw te gebruiken voor mensen die te weinig geld hebben om zonnepanelen aan te schaffen.
- Is er voldoende ruimte op het elektriciteitsnet voor de zonnestroom?
- We willen daken op verschillende manieren benutten: voor zon, voor vergroening, als waterberging en voor wonen. Daar moet een goede balans in zijn.

De gemeente zet zich in om vooral op daken meer zonnepanelen te krijgen. We helpen bewoners en bedrijven om mee te doen en zorgen voor duidelijke afspraken. Daarnaast zorgen we voor een goede balans met andere doelen, zoals meer groen, wateropvang en wonen.

- **Aanjagen**
We zoeken contact met bedrijven en helpen met een subsidie die duurzaam geproduceerde zonnepanelen stimuleert, want de meeste panelen zijn nu nog moeilijk te recyclen. Zo maken we de weg vrij voor oplossingen die nóg beter zijn voor het milieu.
- **Informereren en stimuleren**
We geven bewoners en bedrijven duidelijke informatie, eenvoudige stappenplannen en deskundige hulp. Ook ondersteunen we hen met advies, buurtprojecten en lokale samenwerkingen. Zo zien meer Rotterdammers en bedrijven dat zonnepanelen haalbaar zijn en kiezen ze sneller voor deze duurzame optie.
- **Financieren**

De gemeente biedt waar nodig financiële ondersteuning voor projecten die de overstap naar (circulaire) zonnepanelen versnellen. Daardoor wordt zonne-energie opwekken goedkoper en dus voor meer bewoners en ondernemers haalbaar.

- **Duidelijk zijn**

We maken duidelijke en heldere regels. Zo zijn er nu richtlijnen en beleid voor lokaal eigendom en voor de combinatie parkeren en zon.

Belangrijke documenten

[Leidraad zonne-energie](#)

[Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom. Link opent een externe pagina](#)

[Leidraad solar carports.](#)

Klimaatdoelen windenergie

De gemeente haalt het liefst energie uit wind op zee. Wel komen we eerder gemaakte afspraken na om 5 windparken op land aan te leggen. In 2024 was het totale vermogen 328,9 megawatt (MW). Genoeg stroom om 495.000 huishoudens een jaar lang van stroom te voorzien. Dit is vergelijkbaar met een opbrengst van 795 hectare zonnepanelen. Omgerekend ruim 1.100 voetbalvelden!

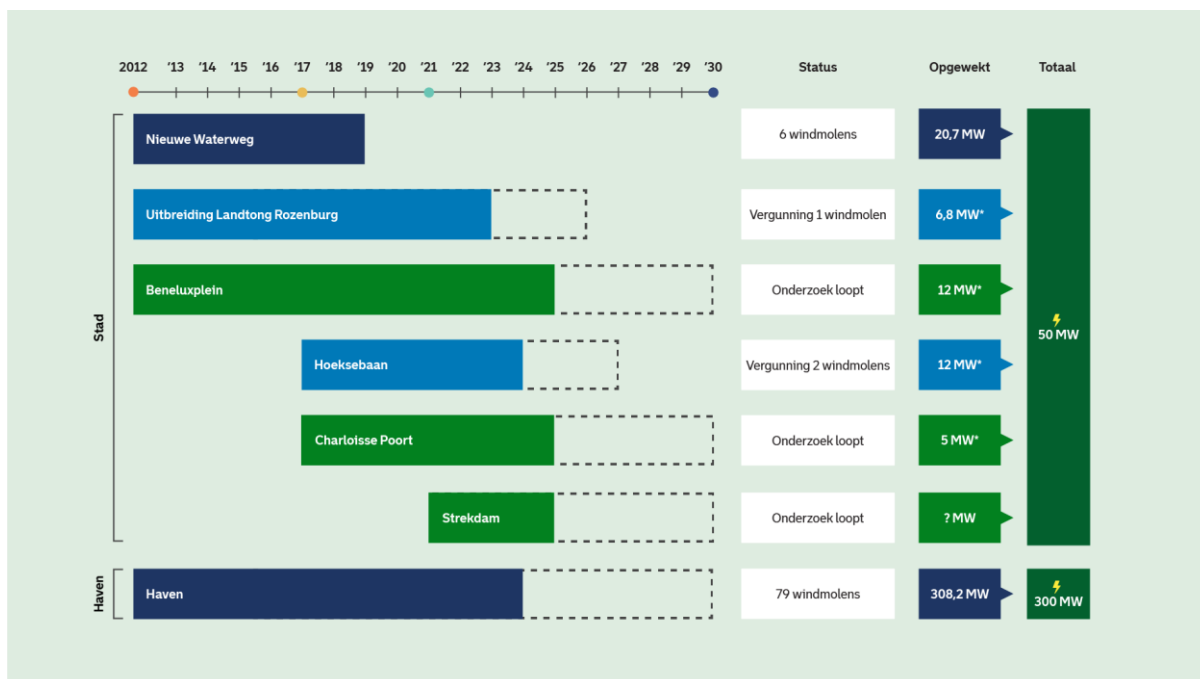
Windmolens in de regio Rotterdam.

Resultaten tot nu toe

We hebben met de regio en de haven afgesproken om in Rotterdam minimaal 350 MW windenergie op te wekken. Hiervan moet 300 MW in de haven komen en 50 MW in de stadsregio. Deze doelen staan in de Regionale Energiestrategie (RES 1.0, 2021).

In de stadsregio zijn 5 locaties aangewezen voor windenergie. Een van deze locaties, de Nieuwe Waterweg, is al gerealiseerd in 2019. Op deze locatie staan 6 windturbines met een vermogen van 20,7 MW. In september 2023 is een vergunning verleend voor de turbine Landtong Rozenburg Oost met een vermogen van 6,8 MW. Daarnaast is in september 2024 het bestemmingsplan vastgesteld voor het project windwinning Hoeksebaan (12 MW). Tegen beide plannen loopt nog beroep bij de Raad van State. Pas na een positief besluit bij de Raad van State kan de aanleg beginnen.

De gemeente gaf in 2024 vergunningen voor 2 windprojecten in de haven: Hartel III en SIF. Daarnaast heeft het bedrijf Innocent een onherroepelijke vergunning om 2 windturbines te realiseren. Deze projecten leveren naar verwachting een opgesteld vermogen van 25 MW. In 2024 was het opgestelde vermogen in het havengebied 308,2 MW. Dat is 12 MW minder dan in 2023. Dit komt doordat het windpark Dintelhaven grotendeels is verwijderd na 18 jaar gebruik. Op deze locatie komen geen nieuwe windturbines.

Het opgewekt vermogen met windprojecten in Rotterdam

In 2009 al werden plekken in de haven aangewezen voor windenergie. In 2012 volgde andere plekken in de regio Rotterdam: de Nieuwe Waterweg, uitbreiding Landtong Rozenburg en Beneluxplein. In 2017 kwamen daar Hoeksebaan, Charloisse Poort en het hele havengebied bij. In 2021 werd de Stredam in Hoek van Holland als mogelijk zoekgebied genoemd.

Vervolgstappen

Op het Beneluxplein en Charloisse Poort onderzoeken we de opwek van windenergie. Daarnaast werken we samen met het Havenbedrijf om 300 MW opgesteld vermogen in de haven te behouden. Bijvoorbeeld door bestaande windturbines te vervangen. Tot slot start de provincie Zuid-Holland in 2026 met een onderzoek naar de milieueffecten van windenergie in onze RES-regio. De Stredam in Hoek van Holland maakt hier deel van uit. Uit het onderzoek moet blijken of dit een geschikte locatie is voor windenergie.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft een belangrijke rol bij de ontwikkeling van windprojecten. De rol verschilt per project en wordt mede bepaald door wie de grondeigenaar is. We hebben wel altijd de rol van regiehouder.

Taken die we hebben zijn bijvoorbeeld:

- Vergunningen verlenen. De gemeente zorgt ervoor dat een windpark voldoet aan de regels en verleent vergunningen.
- Bepalen waar windturbines mogen komen via omgevingsplannen.
- Het (laten) onderzoeken van effecten van een windpark op de omgeving.
- Zorgen dat omwonenden en andere belanghebbenden worden betrokken tijdens het proces.
- Toezien dat Rotterdammers kunnen profiteren van windenergie. Bijvoorbeeld door afspraken te maken met de ontwikkelaars en

Rotterdamers over financiële deelname en eigendom van de windinstallaties.

Meer informatie over de rol van de gemeente en de verschillende fases van windprojecten is te vinden in de Leidraad Windenergie. De nieuwe landelijke normen voor plaatsing van windmolens op land zijn eind 2023 in concept gepubliceerd. Het effect ervan op de windparken in ontwikkeling nemen we mee.

Belangrijke documenten

[Lokaal Eigendom. Link opent een externe pagina](#)

[Regionale Energiestrategie 1.0 Rotterdam – Den Haag. Link opent een externe pagina](#)

[De Leidraad Windenergie. Link opent een externe pagina](#)

[Landelijke normen windmolens. Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen warmtesysteem

In 2050 mag in nieuwe en bestaande gebouwen geen aardgas meer gebruikt worden om te koken en te verwarmen. We werken daarom aan duurzame warmtesystemen. Dit noemen we de warmtetransitie. Een voorbeeld hiervan is een warmtenet: een netwerk van leidingen dat warmte naar woningen en gebouwen brengt

In Rotterdam zijn al warmtenetten. Het verder uitbreiden daarvan is ingewikkeld. Dat komt onder andere door nieuwe wetten en regels, zoals de Wet collectieve warmte (Wcw). Deze wet bepaalt hoe warmtenetten georganiseerd mogen worden. En welke partijen daarbij betrokken zijn. Hierdoor verandert de warmtemarkt en de rol van warmtebedrijven.

Daarom voert de gemeente gesprekken met bestaande warmtebedrijven, zoals Vattenfall en Eneco, maar ook met EBN en Netverder (en de regio), en maken we nieuwe afspraken. Ook krijgt de overheid een grotere rol bij het ontwikkelen en beheren van warmtenetten. We onderzoeken hoe we deze 'publieke route' kunnen organiseren.

Daarnaast overlegt de gemeente met ministeries, andere gemeenten en organisaties. Zo denken we mee over landelijke regels en delen we onze ervaringen met het aardgasvrij maken van wijken. Dit helpt om de overgang naar de nieuwe regels soepel te laten verlopen.

Alternatieven voor aardgas

Het is belangrijk om het warmtenet uit te breiden en meer duurzame warmtebronnen te vinden. Dan kunnen we meer woningen en gebouwen aansluiten. De gemeente bekijkt welke alternatieven voor aardgas het beste zijn in welke wijk.

Dit staat op de [WAT-kaart 2021](#). Deze kaart laat de warmtebehoefte, het isolatieniveau en het warmtenet zien voor de buurten waar het warmtenet het alternatief is voor aardgas. De gemeente onderzoekt het effect van verschillende mogelijkheden. Dan gaat het om onder andere de kosten, ruimte en omgeving. Voor de WAT-kaart werken we samen met TNO en partners in de stad. Ook maken we een [WANNEER-kaart](#). Hierin staat welke wijk wanneer het beste aangepakt kan worden.

Vervolgstappen

De komende jaren treden nieuwe wetten in werking, zoals:

- de Wet collectieve warmte (Wcw): deze regelt hoe warmtenetten worden georganiseerd en wie ze mag beheren;
- de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw): deze geeft gemeenten meer mogelijkheden om wijken aardgasvrij te maken;
- de Omgevingswet: deze bundelt en vereenvoudigt tientallen wetten voor bouwen, milieu, natuur en ruimtelijke ordening tot één geheel.

Door deze wetten krijgt de gemeente meer regie op de ontwikkeling en het beheer van warmtenetten. En moet dus meer sturen en meer besluiten zelf nemen. Voorheen regelden we veel in contracten; straks gebeurt dat vaker via officiële besluiten. Dit zorgt voor veranderingen voor zowel de gemeente als de warmtemarkt.

De komende jaren werken we dan ook aan:

- Het opstellen van een warmteprogramma met alternatieven voor aardgas (WAT-kaart) en een aanpak voor wijken die we aardgasvrij maken (WANNEER-kaart).
- Het aanpassen van het omgevingsplan waar dat nodig is.
- Onderzoeken welke partijen een rol spelen in de warmtetransitie, inclusief de publieke route, warmtecorporaties en lokale initiatieven.
- de uitvoering van de Wcw, bijvoorbeeld door gebieden (kavels) aan te wijzen en daar warmtebedrijven voor te selecteren.

Rol van de gemeente

De gemeente moet haar nieuwe rol goed invullen en zorgvuldig besluiten nemen. Participatie met Rotterdammers is daarom belangrijk en soms verplicht. Participatie vindt plaats in meerdere beleidstrajecten. Ook blijft de gemeente praten met het Rijk en andere partijen om invloed uit te oefenen op beleid en regelgeving.

Belangrijke documenten

[De Rotterdamse Transitievisie Warmte 2021. Link opent een externe pagina](#)
[Hoe en wanneer aardgasvrij?. Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen energiesysteem

Rotterdam werkt hard aan een energiesysteem dat ook in de toekomst alle Rotterdammers en bedrijven van energie kan voorzien. De drukte op het elektriciteitsnet vraagt om innovatie en slimme samenwerkingen.

Met het energiesysteem in Rotterdam staan we voor een enorme uitdaging. Nieuwe inwoners en bedrijven zouden niet in de rij moeten staan voor een stopcontact. Maar sinds eind 2024 is er overal in Rotterdam, behalve op de Maasvlakte, een tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnet (netcongestie). Bedrijven en instellingen die een grotere elektriciteitsaansluiting wilden, kwamen al op een wachtlijst. En vanaf 1 juli 2026 komen ook nieuwe aanvragen voor kleinere elektriciteitsaansluitingen op een wachtlijst.

Netbeheerders TenneT en Stedin werken aan uitbreidingen om iedereen op de wachtlijst een aansluiting te geven. In het havengebied wordt een deel van de netuitbreidingen verwacht tussen 2029 en 2032. Maar in sommige delen van de haven zit het net mogelijk nog tot 2036 op slot. Voor de stad geldt dat de netuitbreidingen tussen 2032 en 2035 afgerond worden.

Door netcongestie moeten we nog harder werken aan een schoon, slim, betrouwbaar en rechtvaardig energiesysteem. Ook gaan we door met nieuwe windprojecten en het plaatsen van zonnepanelen. Deze kunnen we nog wel aansluiten op het elektriciteitsnet.

Resultaten tot nu toe

We hebben een duidelijk beeld van het toekomstige energiesysteem. Eén van de grootste obstakels is netcongestie. De gemeente probeert samen met netbeheerder Stedin de gevolgen hiervan zo klein mogelijk te houden. Hoe we dat doen, beschrijven we in [de Rotterdamse Aanpak Netcongestie](#). De netbeheerders bouwen al volop aan het toekomstige systeem. De gemeente stimuleert innovatie en nieuwe toepassingen via [Smart Energy Systems](#). [Link opent een externe pagina](#).

Lopende projecten

- Netcongestie vraagt ook om nieuwe technieken. Er zijn veel ondernemers met slimme ideeën om de problemen in het energiesysteem aan te pakken. Daarom stellen we in 2026 de innovatie-subsidieregeling van het programma Smart Energy Systems weer twee keer open.
- Daarnaast is er de Flex Scan-subsidie. Met de Flex Scan helpen we ondernemers efficiënter om te gaan met hun energievraag. Door flexibel gebruik te maken van elektriciteit is vaak meer mogelijk met dezelfde aansluiting.
- We werken samen met partners en andere overheden om het energiesysteem van de toekomst te maken. Dat doen we in de Regionale Energie Strategie (RES) en door elektriciteit uit wind op zee aan land te brengen. Ook nemen we deel aan het provinciaal en nationaal Meerjarenprogramma Investerings Energie en Klimaat (MIEK).

- De Rijksoverheid onderzoekt de mogelijke bouw van twee nieuwe kerncentrales en startte daarvoor een participatie- en communicatietraject. De gemeente levert hier een bijdrage aan, in opdracht van de Rijksoverheid. Daarnaast onderzoekt de gemeente samen met het Havenbedrijf en de provincie de mogelijkheden om kleine kerncentrales (SMR's) te bouwen.

Vervolgstappen

TenneT en Stedin werken hard aan de uitbreiding van het elektriciteitsnet. De gemeente helpt daar zo veel mogelijk aan mee. Er zijn behoorlijk wat uitdagingen. Boven- en ondergronds moet er bijvoorbeeld voldoende ruimte zijn voor transformatorstations, leidingen en kabels. Er is ook veel en goed geschoold personeel nodig. Soms is wet- en regelgeving een drempel. De gemeente kijkt naar wat nog wel of juist niet meer kan en werkt op alle mogelijke manieren samen met de netbeheerders. Ook werken we aan meer flexibiliteit in het elektriciteitsnet. Al deze acties staan beschreven in de Rotterdamse Aanpak Netcongestie.

Rol van de gemeente

De gemeente neemt de regie in de aanpak van netcongestie en de ontwikkeling van het energiesysteem. Sommige plannen in deze aanpak horen volgens de wet niet tot ons takenpakket. Toch voeren we ze uit, omdat ze nodig zijn. Denk hierbij aan het ondersteunen van ondernemers bij maatregelen om ondanks netcongestie toch te groeien of verduurzamen. We zorgen er uiteraard voor dat we andere partijen, zoals netbeheerders, niet hinderen.

Belangrijke documenten

[Regionale Energiestrategie 1.0 Rotterdam – Den Haag \(2021\). Link opent een externe pagina](#)

[Rotterdamse Aanpak Netcongestie](#)

[Beeld van het Rotterdams energiesysteem. Link opent een externe pagina](#)

[Toekomstig energiesysteem. Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen gebouwde omgeving

De gebouwde omgeving bestaat uit woningen, winkels en kantoren. In Rotterdam willen we dat die leefbaar, gezond en betaalbaar zijn. En in 2050 moeten ze ook aardgasvrij en klimaatneutraal zijn. De maatregelen zijn kostbaar en ingrijpend. Ook achter de voordeur.

Voor welke uitdaging staan we?

De maatregelen vragen om goed overleg met Rotterdammers, pandeigenaren en ondernemers. De schommelende gasprijzen zijn een extra reden om haast te maken. Iedereen wil een zo laag mogelijke energierekening, een gezonde en betaalbare woning en ook een goed bereikbare stad met zo min mogelijk overlast.

CO₂ in de gebouwde omgeving

Door het beter isoleren van gebouwen, aardgasvrij maken of vervanging door nieuwbouw zorgen we dat de uitstoot van CO₂ sterk daalt. Nieuwbouw is tegenwoordig al standaard aardgasvrij. De grafiek laat de dalende trend van de CO₂-uitstoot voor de komende jaren zien.

Bron: [DCMR CO₂-monitor Rotterdam 2024](#). [Link opent een externe pagina](#).

Op deze pagina

Voor welke uitdaging staan we?

Aardgasvrij

Energiebesparing

Energiearmoede

Nieuwbouw

MKB, bedrijven en kantoren

Overzicht projecten

Belangrijke documenten

CO₂-uitstoot gebouwde omgeving

De dalende trend van de CO₂-uitstoot van de gebouwde omgeving richting 2030.

De rol van de gemeente

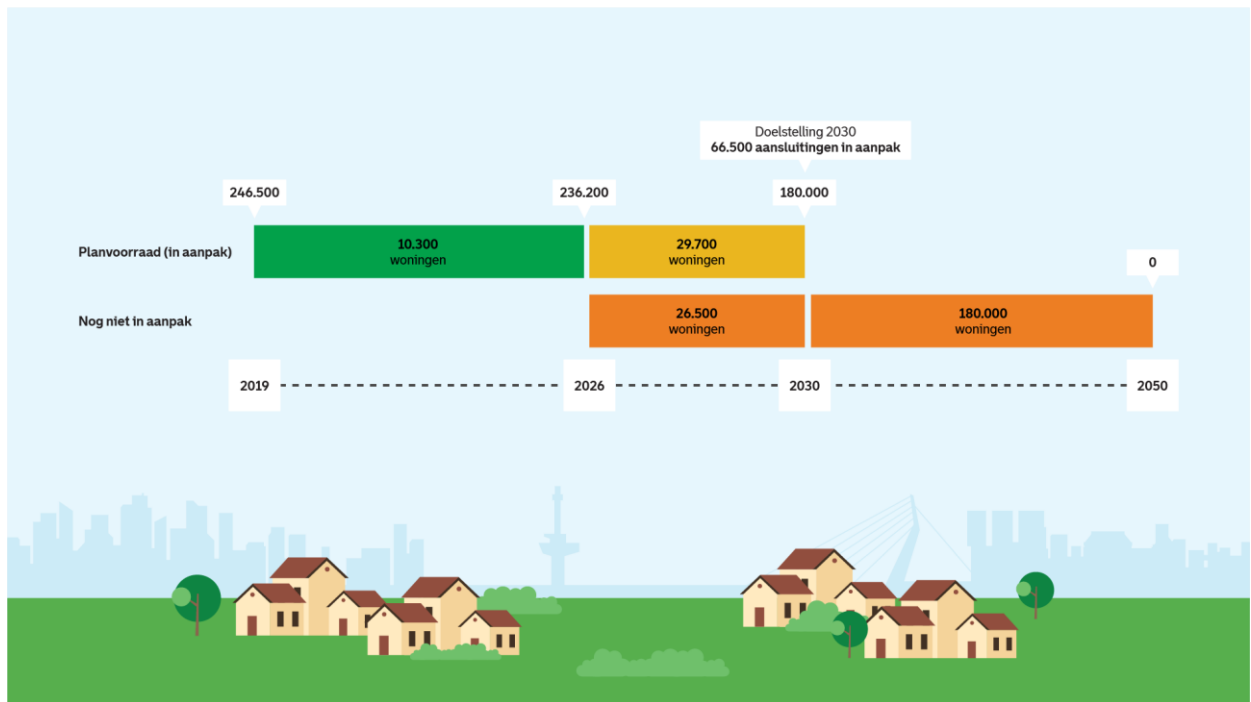
De gemeente doet veel om de stad aardgasvrij en klimaatneutraal te maken. We werken hiervoor samen met andere partijen in de stad aan plannen en projecten.

We moedigen Rotterdammers aan minder energie te gebruiken, hun huis te isoleren en aardgasvrij te worden. Ook geven we informatie en subsidies en helpen we waar we kunnen. Uiteindelijk bepalen Rotterdammers zelf of ze hun huis willen aanpakken.

Aardgasvrij

In 2050 mag geen aardgas meer worden gebruikt voor het verwarmen van gebouwen en tapwater. Daarom is in 2021 de Rotterdamse Transitievisie Warmte (RTVW) vastgesteld. Hierin staat in welke delen van de stad de gemeente grote stappen kan zetten. Om op koers te blijven, moeten voor 2030 66.500 woningen aardgasvrij worden gemaakt. De stand van zaken is afgebeeld in de illustraties hieronder.

- Sinds 2019 zijn er 10.300 gasaansluitingen vervangen of al gecontracteerd om te vervangen. Bijvoorbeeld door woningcorporaties, binnen de gebiedsaanpakken aardgasvrij, door sloop en nieuwbouw of door Rotterdammers die zelf hun cv-ketel hebben vervangen voor een gasloos alternatief (de groene balk).
- Voor 29.700 aardgasaansluitingen zijn er al concrete plannen, gebiedsaanpakken of projecten om deze aansluitingen voor 2030 stap voor stap te beëindigen of dan in aanpak te hebben (licht oranje balk)
- Voor 26.500 aardgasaansluitingen moet nog een aanpak worden gestart om de doelstelling - 66.500 aardgasaansluitingen (woningen) in aanpak in 2030 - te halen (donker oranje balk).

De Rotterdamse aanpak om richting 2050 alle woningen aardgasvrij te maken.

Resultaten tot nu toe

Het aardgasvrij maken van bestaande wijken is een uitdagende klus. De gemeente heeft in verschillende wijken al resultaten behaald.

- In Bospolder-Tussendijken zijn tot nu toe ongeveer 1.180 woningen aardgasvrij gemaakt door ze aan te sluiten op het warmtenet. In 2026 volgen de laatste 200 woningen. Eind 2026 moeten alle woningen van de woningcorporatie en van particuliere eigenaren die gebruikmaken van het aanbod aardgasvrij, aangesloten zijn op stadsverwarming.
- In Heindijk zijn nu ongeveer 325 woningen aardgasvrij gemaakt en aangesloten op stadsverwarming. In 2026 volgen nog ongeveer 50 woningen.
- In Pendrecht-Zuid en Reyeroord-West kregen gebouweigenaren in 2021 een aanbod om over te stappen op stadsverwarming. Beide aanpakken lagen een tijd stil. Dit kwam door ontwikkelingen bij De Nieuwe Warmteweg (DNWW) en de investeringsstop van Vattenfall. Er was onzekerheid over de nieuwe Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw), maar voor beide aanpakken is de realisatie weer opgestart. Eind 2025 zijn de eerste 12 woningen op stadsverwarming aangesloten, in 2026 volgen er nog 180.
- In Prinsenland-Het Lage Land is de lopende aanbesteding om een warmtenet in de hele wijk aan te leggen gestopt. De aanpak is gewijzigd. Het warmtenet dat er al is, wordt op een kleinere schaal

uitgebreid. Voor de rest van de wijk wordt een aardgasvrij-ready-aanpak uitgewerkt, om woningen alvast voor te bereiden op verwarmen zonder aardgas. In 2025 zijn in ieder geval al 165 woningen van de woningcorporatie aardgasvrij gemaakt.

- Rozenburg maakt een doorstart met de aardgasvrij aanpak. Het aannemen van de Wcw door de Tweede en Eerste Kamer gaf voldoende duidelijkheid.

Vervolgstappen

De gemeente gaat door met de gebiedsaanpakken die al lopen en maakt deze af. Zo proberen we deze collegeperiode zoveel mogelijk van de geplande 10.000 woningen aardgasvrij te maken. Ook ondersteunen we marktinitiatieven, zoals Rotterdamse Warmte in Schiebroek & 110-Morgen en Eneco in Ommoord.

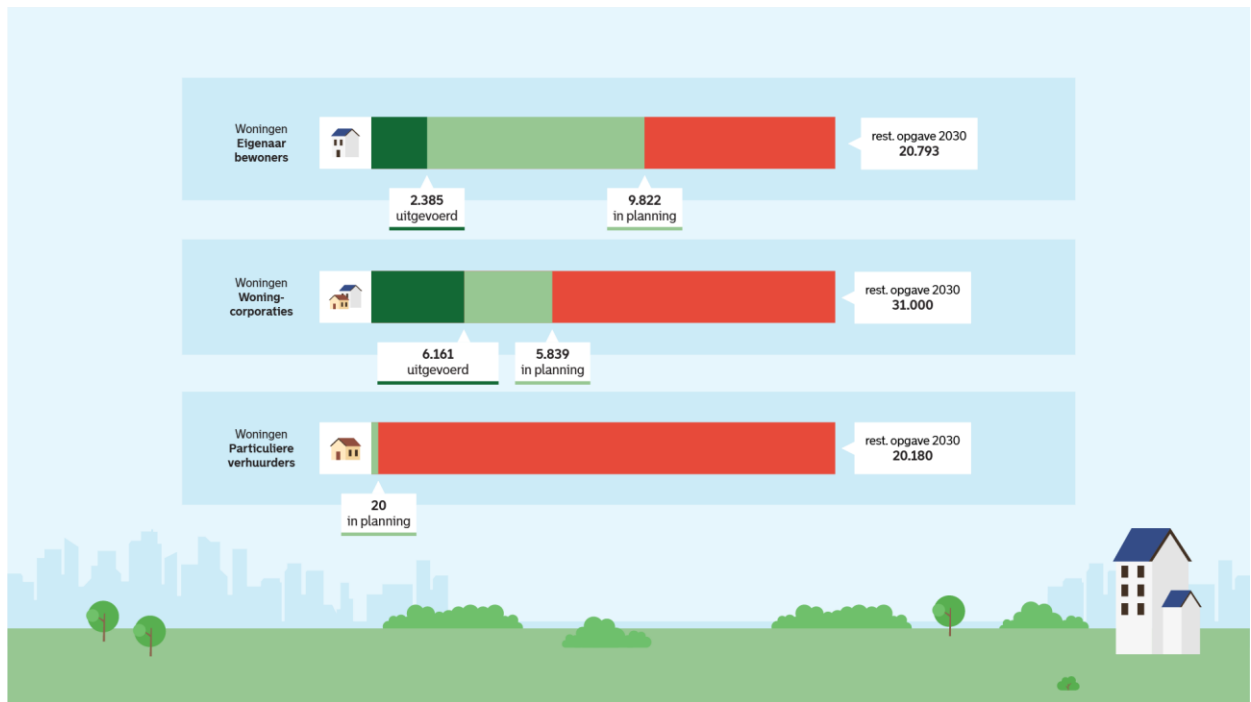
Rol van de gemeente

De gemeente is initiatiefnemer van de gebiedsaanpakken aardgasvrij en heeft ook een regierol. Bij marktinitiatieven faciliteert de gemeente. Met woningcorporaties zijn prestatieafspraken over verduurzaming gemaakt. Voor de uitvoering maken woningcorporaties hun eigen plannen. Waar mogelijk doen zij mee in de gebiedsaanpakken.

Energiebesparing

Voor 2030 moeten 97.000 woningen worden geïsoleerd (gebaseerd op het Nationaal Isolatieprogramma). Het gaat om:

- 33.000 woningen van eigenaar-bewoners
- 43.000 woningen van woningcorporaties
- 21.000 woningen van particuliere verhuurders

Aantal woningen die worden geïsoleerd.

Resultaten tot nu toe

- Tot en met 2025 maakten 1.175 woningeigenaren gebruik van de Rotterdamse Isolatiesubsidie.
- Per jaar streven we ernaar om 30 grote en 20 kleine verenigingen van eigenaren (vve's) te adviseren en ondersteunen bij verduurzaming. In 2025 hebben 92 vve's deze hulp gehad. In 2024 en 2025 samen waren dat 168 vve's.
- In 2024 en 2025 isoleren corporaties 3.600 woningen met een E, F of G label naar minimaal energielabel D. Daarnaast zijn nog 2.361 extra woningen geïsoleerd.

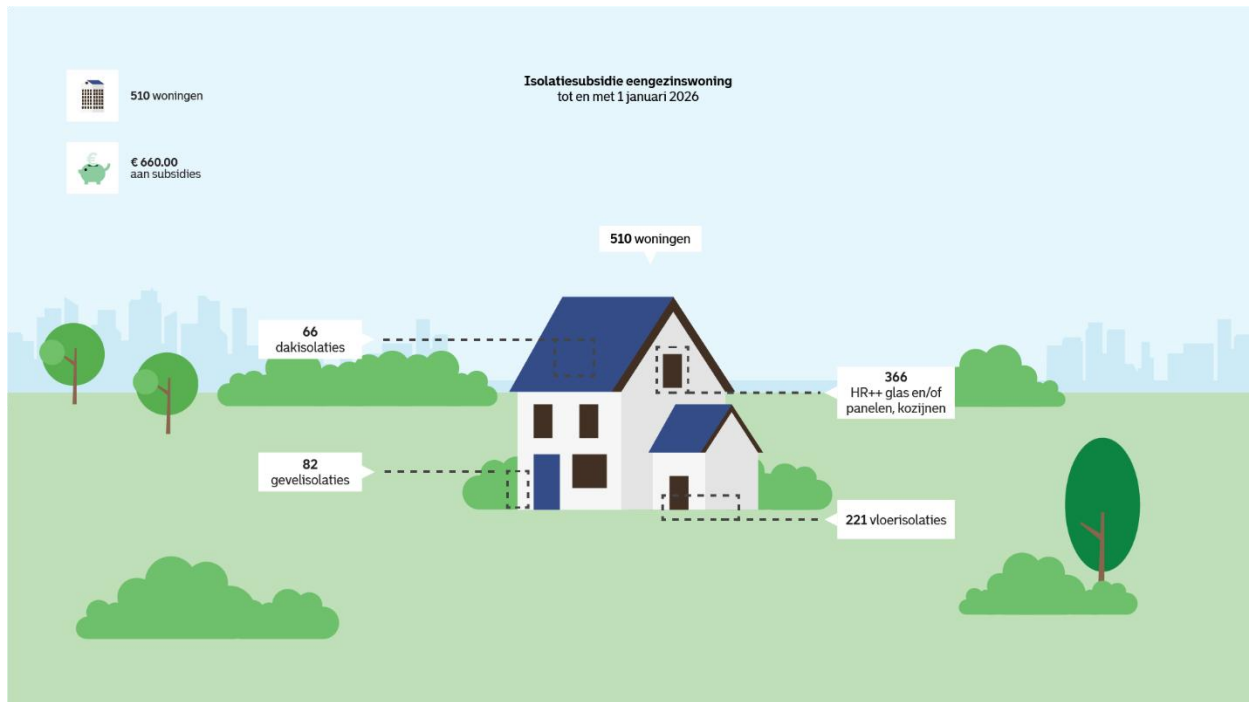
Vervolgstappen

Het is duidelijk dat er in aanloop naar 2030 en 2050 nog veel moet gebeuren. Hieronder staan de uitdagingen per doelgroep.

Eigenaar-bewoners

Eigenaar-bewoners zijn nog niet verplicht om te isoleren. Toch wil de gemeente deze doelgroep in beweging krijgen. Daarvoor moet er over langere tijd geld beschikbaar zijn, om hen de komende jaren kunnen blijven

helpen. Tot en met 2029 is er geld, maar dat is niet voldoende. Voor de jaren daarna is er geen zicht op geld. Overigens moeten eigenaar-bewoners een groot deel van de maatregelen zelf betalen.

De Rotterdamse isolatiesubsidie voor eengezinswoningen tot en met 1 januari 2026.

Particuliere verhuurders

Rotterdam heeft ongeveer 72.000 particuliere huurwoningen (22% van de totale woningvoorraad) en circa 20.000 particuliere verhuurders. De meeste particuliere verhuurders bezitten 1 of 2 panden. Ongeveer 21.000 particuliere huurwoningen hebben een E/F/G-energielabel.

Volgens landelijke wetgeving moeten particuliere verhuurders per 1 januari 2029 hun woningen met een E/F/G,- energielabel verduurzaamd hebben naar minimaal energielabel D. Hiervoor wordt het Bouwbesluit (Bbl) aangepast met een minimum technische energiestatistiek-eis. Er komt geen verhuurverbod. Gemeentes kunnen vanaf 2029 handhaven door verhuurders aan te schrijven en dwangsommen op te leggen. De gemeente Rotterdam maakt in 2026 een plan van aanpak om particuliere verhuurders te helpen om sneller te verduurzamen, en een handhavingsplan voor de achterblijvers.

Op dit moment voeren we een pilot uit om circa 20 huurders van particuliere verhuurders te helpen om hun woning te verduurzamen en hen zo te stimuleren van hun initiatiefrecht gebruik te maken. Adviesbureau Steenvlinder begeleidt hierbij huurders en verhuurders bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Huurders krijgen zo meer grip op hun energieverbruik en ervaren meer comfort in hun woningen. Verhuurders

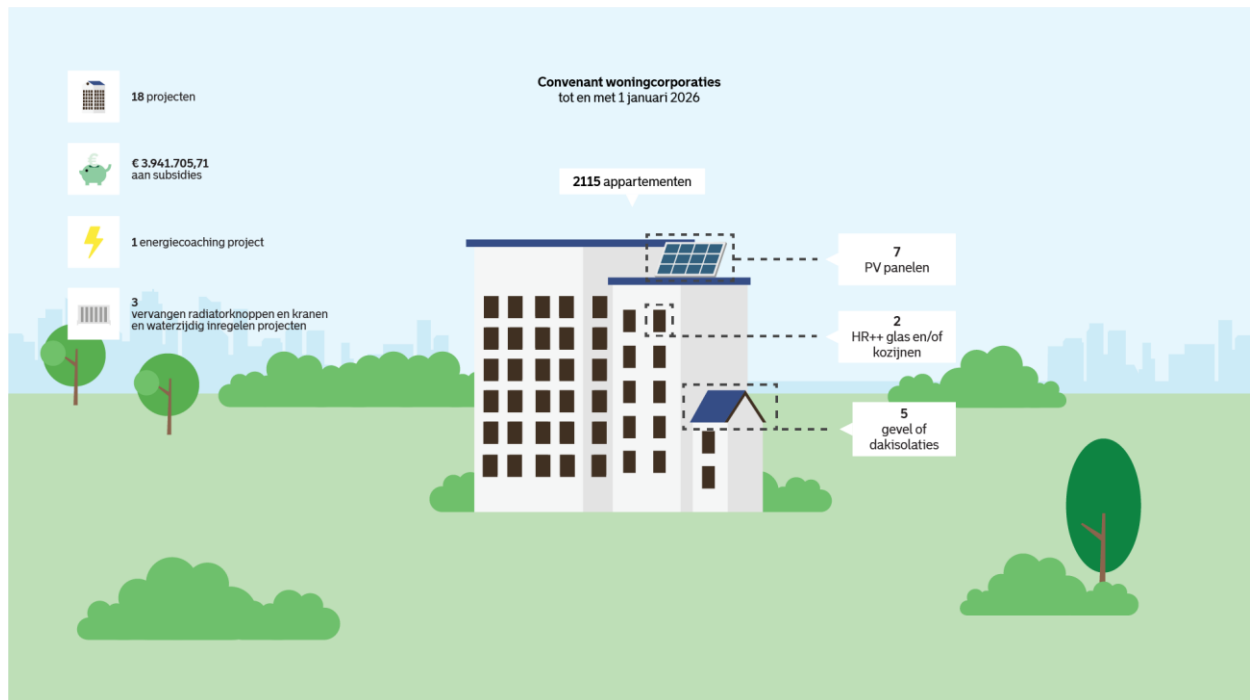
kunnen in bepaalde gevallen een redelijke huurverhoging vragen. Na verduurzaming krijgen de woningen een nieuw energielabel.

De landelijke overheid werkt aan wetgeving om de energielabels E, F en G bij particuliere verhuurders stapsgewijs te verbieden. Hoe dit vorm krijgt en wie dit gaat handhaven, is nog onduidelijk. Met het Platform Particuliere Verhuurders Rotterdam (PPVR) kijken we hoe we particuliere verhuurders goed kunnen helpen om sneller te verduurzamen.

Woningcorporaties

De landelijke overheid en de gemeente stellen scherpe eisen aan woningcorporaties als het gaat om de verduurzaming van hun woningen. De woningcorporaties worstelen met alle opgaven, maar zeggen de doelstellingen voor energiebesparing voor 2050 wel te gaan halen.

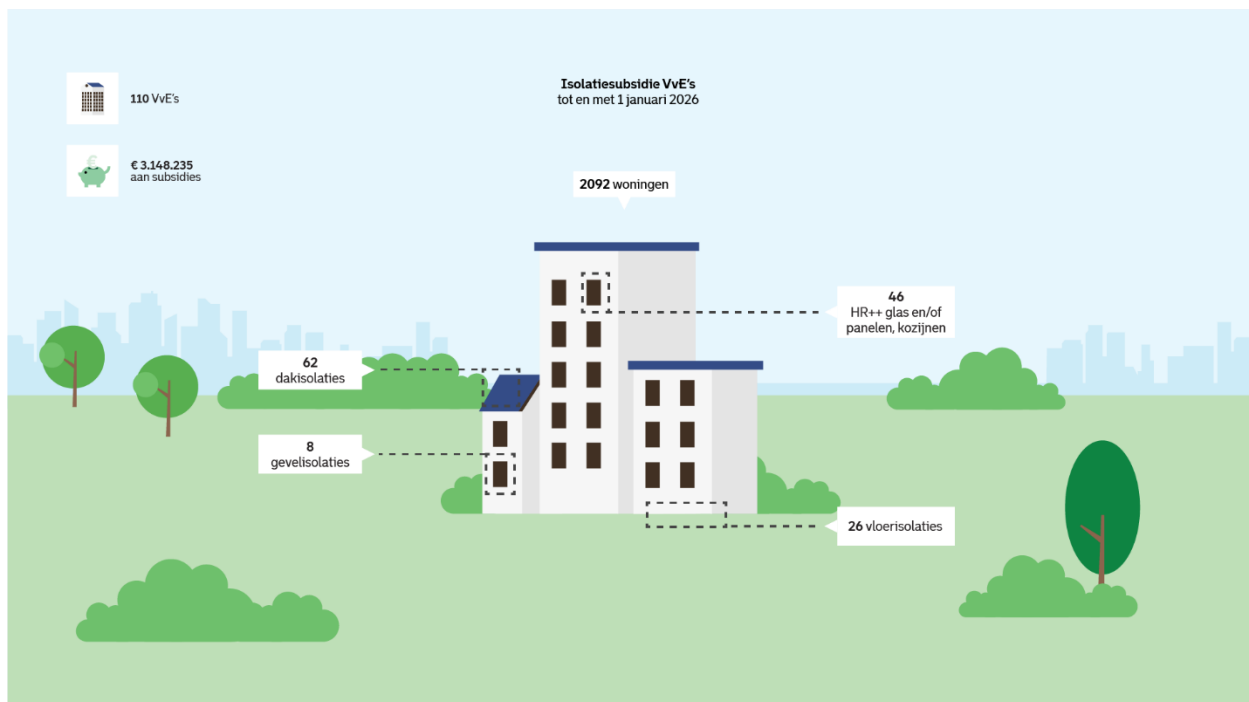
In de prestatieafspraken voor de periode 2026-2027 is afgesproken dat de woningcorporaties in deze jaren 3.519 woningen met een E, F of G label isoleren naar minimaal label D.

Maatregelen voor isolatie door woningcorporaties tot en met 1 januari 2026.

Verenigingen van eigenaren

De behoefte aan ontzorgen bij ve's is groot. Goede financiering voor verduurzaming is beperkt en er is geen goed vangnet voor bewoners die de extra financiële bijdrage niet kunnen betalen. We zijn in gesprek met de landelijke overheid om deze obstakels weg te nemen.

Isolatiesubsidie voor Verenigingen van Eigenaren tot en met 1 januari 2026.

Rol van de gemeente

- Verstrekken isolatiesubsidie aan verenigingen van eigenaren (vve's) en eigenaren van grondgebonden woningen.
- Uitbreiden van de gebiedsgerichte aanpak voor woningisolatie.
- Faciliteren van een Energieloket.
- Faciliteren van VVE-010 als loket waar alle Rotterdamse vve's terecht kunnen voor hun vragen over de vve, onderhoud, juridische aspecten en verduurzaming
- Aanbieden van advies en ondersteuning voor vve's.
- Samen met woningcorporaties knelpunten om te verduurzamen oplossen.
- Lobby bij de landelijke overheid voor structurele financiële middelen, subsidies en leningen die aansluiten bij de Rotterdamse situatie.

Energiearmoede

De aanpak energiearmoede moet ervoor zorgen dat Rotterdammers met weinig geld meer grip krijgen op hun energierekening. De aanpak gebeurt

zowel in laagdrempelige projecten als met grote verduurzamingsmaatregelen.

Bij de uitwerking en uitvoering van de maatregelen zijn er drie belangrijke punten:

- We zetten projecten op samen met organisaties uit de stad, zoals woningcorporaties, VVE-010, het Rotterdams Milieu Centrum en het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam.
- We werken met organisaties die in contact staan met de Rotterdammers waar het om gaat, zoals welzijnspartijen.
- We werken met partijen die Rotterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt inzetten, zoals Rotterdam Inclusief.

Resultaten tot nu toe

- In januari 2025 is het pilotproject 'Groenbank' gestart. Met dit project ondersteunen wij Rotterdammers met een grondgebonden woning die energietoeslag hebben ontvangen. Zij krijgen een gratis advies en één gratis isolatiemaatregel. Bij 70 bewoners is een adviesgesprek aan huis gevoerd. Bij 22 bewoners is een grote energiebesparende maatregel uitgevoerd.
- Sinds de start van energiekussers in 2022 kregen in totaal al 36.000 Rotterdamse huishoudens een bezoek van een energiekusser.
- De woningcorporaties hebben voor bijna 13 miljoen euro aan projecten ingediend om hun sociale woningvoorraad extra of versneld duurzamer maken. Bijvoorbeeld door enkel glas te vervangen door HR++ glas, zonnepanelen aan te sluiten en de buitenste schil van gebouwen te isoleren. Van de 41 projecten zijn 16 projecten afgerond. Hiermee zijn 1.885 huurders bereikt.
- Inmiddels dienden 35 vve's met in totaal 1.134 appartementen een aanvraag voor de isolatiesubsidie in voor onder andere HR++-glas, dakisolatie en vloerisolatie.

Vervolgstappen

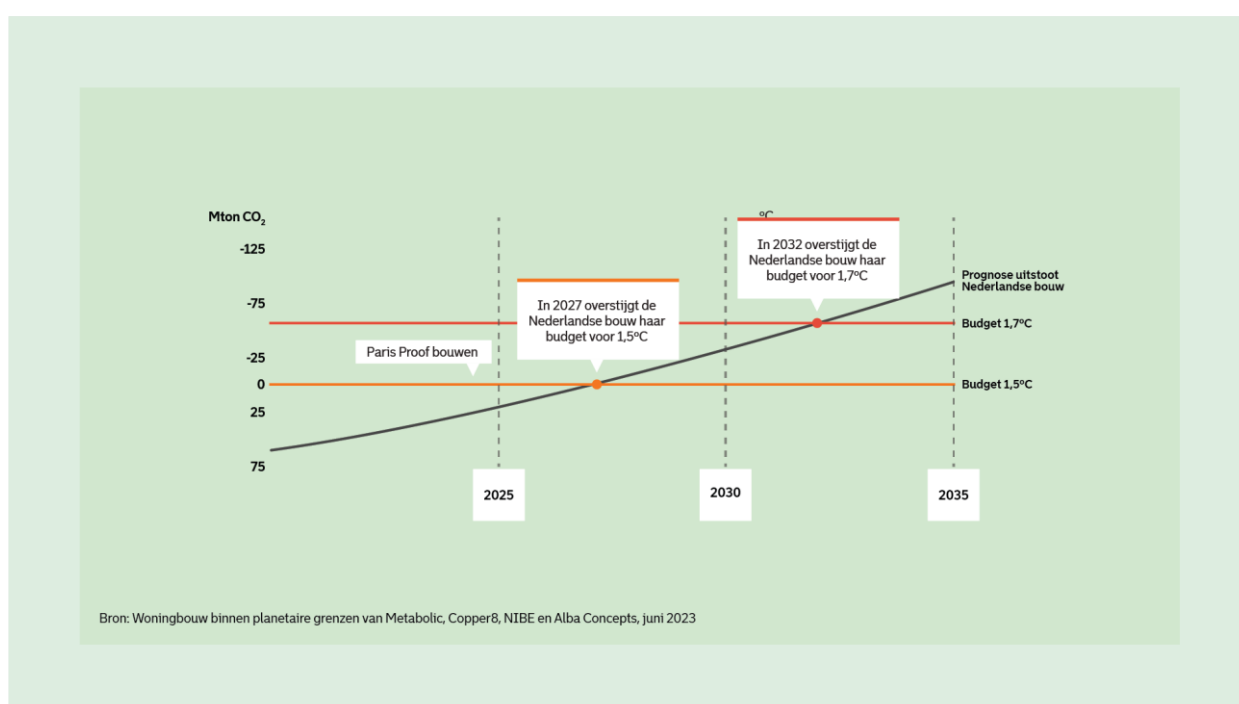
Om de energiearmoede in de stad te verminderen, moeten we een combinatie blijven bieden van kleine maatregelen en een grotere, structurele aanpak voor isolatie. Het is belangrijk dat de kwaliteit van de woningen in Rotterdam op orde is. Dit zorgt niet alleen voor een lagere energierekening, maar vermindert ook schimmel, gezondheidsproblemen

en sociaal isolement.

Rol van de gemeente

De gemeente speelt een belangrijke rol bij de aanpak en het voorkomen van energiearmoede in de stad. Zo kan de gemeente signaleren waar problemen ontstaan, kwetsbare huishoudens actief benaderen en hen ondersteuning bieden. De gemeente zoekt naar financiering om de huidige projecten ook na 2026 te kunnen voortzetten.

Nieuwbouw

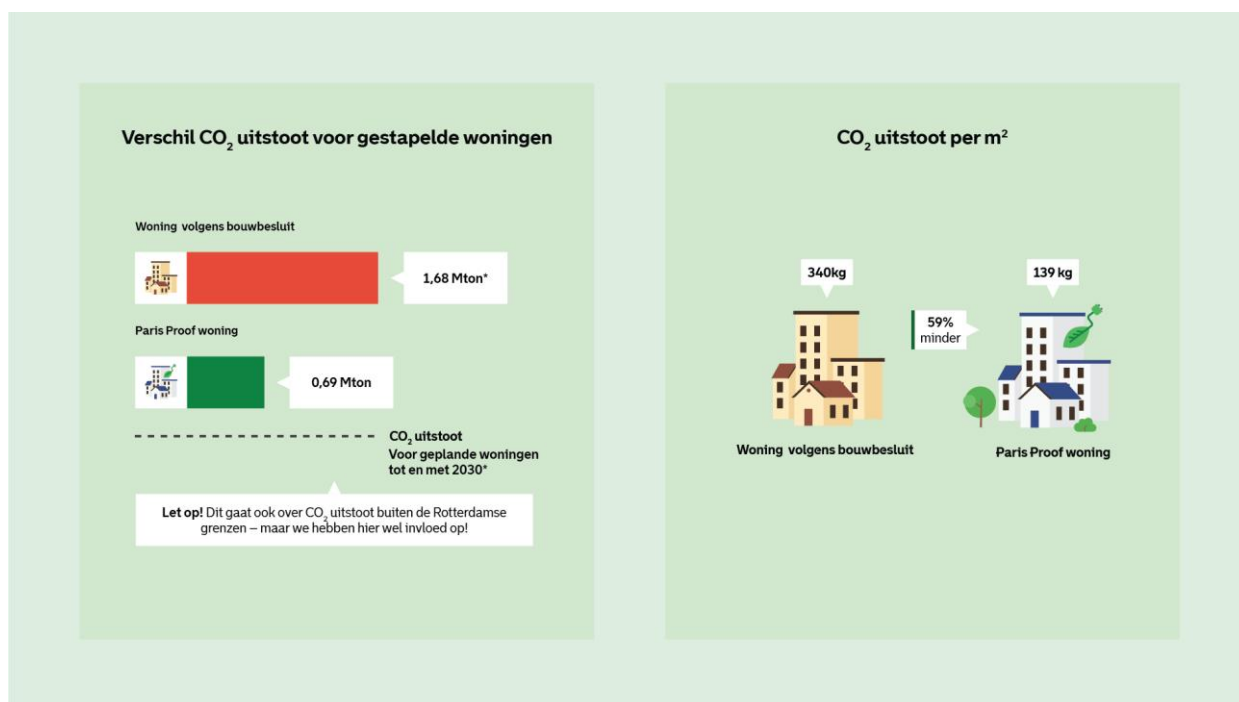
De CO₂-uitstoot in de Nederlandse bouw.

Rotterdam wil de komende jaren fors blijven bouwen om het woningtekort terug te dringen en duurzaam te groeien. In de omgevingsvisie (2021) is vastgesteld dat er tot 2040 behoefte is aan 50.000 tot 75.000 nieuwe woningen.

Met de vaststelling van de Rotterdamse Woonvisie in 2024 is deze ambitie verder aangescherpt. Om ruimte te blijven bieden aan alle Rotterdammers en om een gezonde groei van de stad mogelijk te maken, heeft Rotterdam minimaal 3.500 nieuwe woningen per jaar nodig.

Deze woningen moeten ook duurzaam en energiezuinig zijn. De bouw en het gebruik van materialen hebben grote invloed op de CO₂-uitstoot. Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen moet de uitstoot flink omlaag. Met duurzame nieuwbouw kan tot 2030 0,59 Megaton CO₂ worden

bespaard.

De CO₂-uitstoot in nieuwbouw per vierkante meter.

Resultaten tot nu toe

De gemeente ondersteunt duurzaamheid in nieuwbouw met het programma Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling. Hiermee stimuleren we ontwikkelaars en projectteams om duurzaam te bouwen. Dit zijn de belangrijkste stappen tot nu toe:

- **Advies bij nieuwbouw**
De gemeente adviseert vanaf de start van projecten, om vertragingen te voorkomen. In 2025 zijn ongeveer 100 projecten ondersteund met specifieke duurzaamheidsadviezen.
- **Quickscan Duurzaamheid**
Dit hulpmiddel geeft ontwikkelaars inzicht in de duurzame doelen van de gemeente.
- **Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen**
Dit plan is samen met marktpartijen en woningcorporaties ontwikkeld. Het richt zich op bouwen volgens de richtlijnen van het Klimaatakkoord en de EU Taxonomie. Zo is onder andere de Rotterdamse rekenhandleiding Paris Proof gebouwen ontwikkeld. Het plan van aanpak loopt door tot eind 2026.

- **Welstandsnota en Vuistregels**
De gemeente stimuleert duurzaamheid ook via de vernieuwde Welstandsnota en de Vuistregels voor Bouwen.

Vervolgstappen

De gemeente werkt de komende jaren met bouw- en vastgoedbedrijven verder aan duurzaam bouwen. De belangrijkste acties zijn:

- **CO₂-uitstoot berekenen**
Vorbereiden op strengere eisen zoals EU Taxonomie en uitstootvrij bouwen door de CO₂-uitstoot van ontwerp en materiaalkeuze te berekenen. Zo kunnen we beter sturen op duurzaamheid.
- **Experimenteren met CO₂-budgetten**
Mogelijkheden onderzoeken om CO₂-budgetten per project of gebied in te voeren. Hierbij wordt de volledige CO₂-uitstoot van een ontwikkeling meeberekend, inclusief energie, mobiliteit en grondstoffen/materialen.
- **Gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord**
In dit gebied worden nieuwe woningen ontwikkeld, ontworpen en gebouwd volgens ons duurzame beleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de richtlijnen van Paris Proof en de EU Taxonomie.
- **Klimaatacademie Rotterdam**
De Klimaat Academie is een kennisnetwerk opgericht vanuit het Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen. Hierin werken experts van marktpartijen, corporaties en gemeente geregeld aan kennisdelen en aan oplossingen. In 2026 ondersteunt de Klimaat Academie diverse programmapartners in de uitvoering door middelen en/of een netwerk in te brengen, zoals Carbon Stories, Architecture Film Festival of Platform Woonopgave. Er is ook een samenwerking met Hogeschool Rotterdam. Met de georganiseerde bijeenkomsten zijn circa 1000 bewoners en professionals bereikt. We onderzoeken het versterken van de academie en het uitbreiden naar andere sectoren.

Rol van de gemeente

De gemeente blijft kennis delen, partijen in de stad in beweging brengen en verbinden en advies geven om duurzaam bouwen te stimuleren.

Tegelijkertijd lobbyt de gemeente om ruimte te behouden voor haar eigen duurzaamheidsdoelen, omdat landelijke eisen vaak minder streng zijn.

Hoge bouwkosten maken het lastig om duurzame maatregelen toe te passen in betaalbare woningen. Daarom werkt Rotterdam aan subsidies

voor woningcorporaties om houtbouw te stimuleren. Dit maakt duurzaam bouwen haalbaarder en helpt om de klimaatplannen voor 2030 en 2050 te halen.

MKB, bedrijven en kantoren

Rotterdam heeft ongeveer 20.000 mkb-bedrijven, verspreid over 43 bedrijventerreinen en 47 winkelgebieden. Terreinen voor luchtvaart en zeevaart zijn niet meegerekend. Om de doelen voor de gebouwde omgeving te kunnen halen, stimuleert de gemeente het mkb op verschillende manieren.

Drie belangrijke maatregelen zijn:

- Aanpak Bedrijventerreinen
- Duurzaamheidsvouchers voor ondernemers (vanaf maart 2026 'Energiebegeleiding op maat voor ondernemers')
- Klus & Coach-aanpak voor de detailhandel

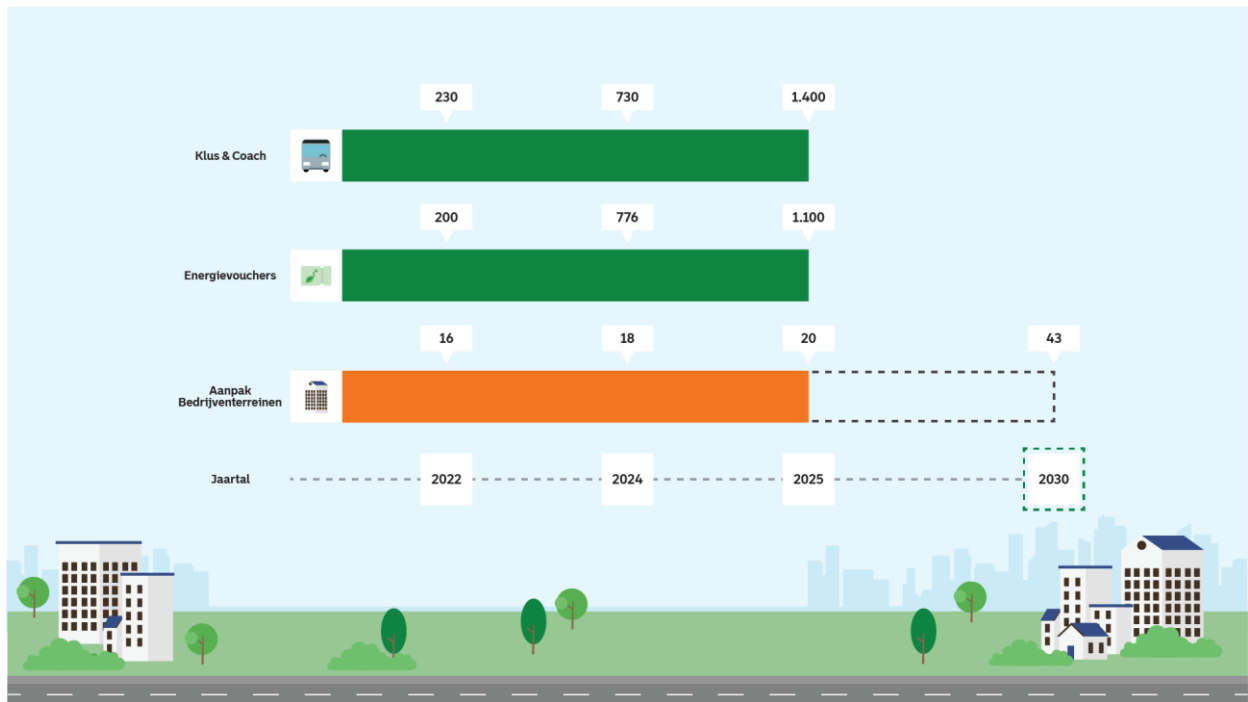
Daarnaast controleren we de energielabels van kantoren. Ook handhaven we op de informatieplicht energiebesparing van bedrijven die veel energie gebruiken. Tot slot hebben we een aanpak op de grondstoffentransitie en het stimuleren van de circulaire economie. Meer informatie hierover lees je op de pagina [Klimaatdoelen grondstoffentransitie. Link opent een externe pagina.](#)

Resultaten tot nu toe

Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 ondernam de gemeente tot 2025 de volgende acties:

- 18 bedrijventerreinen kregen ondersteuning bij het nemen van collectieve energiemaatregelen via Aanpak Bedrijventerreinen en Kantorenlocaties.
- ruim 1.100 ondernemers kregen energieadvies via de Duurzaamheidsvoucher voor ondernemers.
- 1.400 ondernemers in de detailhandel kregen met de Klus & Coach-aanpak advies. Ook namen zij energiemaatregelen.
- Volgens de landelijke meetwijze [waarstaatjegemeente.nl. Link opent een externe pagina](#) is het percentage energielabel C voor kantoren in Rotterdam in 2025 verder gestegen naar 67%.

- Grootverbruikers van energie hebben we gewezen op de energiebesparings- en informatieplicht. De Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR) controleert bedrijven die veel energie gebruiken.

Initiatieven en advies bij mkb'ers, bedrijven en kantoren.

Vervolgstappen

In de afgelopen 4 jaar maakten ruim 1.100 ondernemers gebruik van een duurzaamheidsvoucher. Bijna 1.400 ondernemers kregen een Klus & Coach-advies. Bij elkaar hebben we 15% van alle Rotterdamse mkb-ers weten te bereiken met energieadviezen en geholpen bij het nemen van maatregelen. Het doel voor 2030 is om ten minste 25% van alle mkb-ers te hebben bereikt met advies.

Halverwege 2025 en begin 2026 is de succesvolle Klus & Coach-aanpak voortgezet voor alle winkelgebieden. De ondernemers ervaren deze aanpak als zeer positief. Ook de Duurzaamheidsvouchers voor ondernemers krijgen in mei 2026 een vervolg onder de naam 'Energiebegeleiding op maat'. Handhaving van de informatieplicht is tot nog toe lastig omdat de DCMR tot 2024 van de netbeheerder geen inzicht kreeg in de grootverbruikers. De verwachting is dat DCMR deze gegevens vanaf eind 2026 kan gebruiken voor handhaving door middel van steekproeven.

Rol van de gemeente

De gemeente ondersteunt ondernemers met hun energiemaatregelen en geeft advies over netcongestie. Ook controleert en handhaaft de gemeente

de informatieplicht energiebesparing samen met de DCMR.

Overzicht projecten

Meer weten? Bekijk alle projecten uit het Klimaat Actieplan Rotterdam over de gebouwde omgeving.

Belangrijke documenten

- [Hoe en wanneer aardgasvrij?. Link opent een externe pagina](#)
- [Prestatieafspraken 2024 - 2025. Link opent een externe pagina](#)
- [Actieplan isolatie woningen en toekomstbestendige VvE's. Link opent een externe pagina](#)
- [Versnellingsagenda verduurzaming VvE's. Link opent een externe pagina](#)
- [Beleidskader Rotterdam voor iedereen: Samen Sterk tegen armoede en schulden 2023-2026. Link opent een externe pagina](#)
- [Collegebrief over Voortgang besteding SPUK middelen Energiearmoede december 2024. Link opent een externe pagina](#)
- [Factsheet resultaten energiearmoede in Rotterdam 2024. Link opent een externe pagina](#)
- [Quickscan Rotterdam. Link opent een externe pagina](#)
- [Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen . Link opent een externe pagina](#)
- [Wonen in Rotterdam | Jouw gids voor je huizenjacht in Rotterdam . Link opent een externe pagina](#)
- [Vuistregels voor het bouwen. Link opent een externe pagina](#)
- [Welstandsnota. Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen duurzame mobiliteit

De gemeente Rotterdam wil de CO₂-uitstoot van vervoer flink verminderen en de luchtkwaliteit verbeteren. Daarvoor stimuleert ze duurzaam vervoer, zoals lopen, fietsen, openbaar vervoer en elektrisch rijden. Om te werken aan een schone en duurzame stad.

Voor welke uitdaging staan we?

Rotterdam moet groeien. Tegelijkertijd moeten de bereikbaarheid, de luchtkwaliteit en de leefbaarheid beter. En de CO₂-uitstoot moet omlaag. Rotterdam doet dit bijvoorbeeld door de maximumsnelheid in 115 straten te verlagen naar 30 km/u. Maar ook door een [verkeersplan](#) te maken. Dit regelt het verkeer in en om de stad.

Ongeveer 30% van de CO₂-uitstoot en 25% van de luchtverontreiniging in de stad komt door mobiliteit. Plannen en keuzes zijn dus nodig. De gemeente wil namelijk bereiken dat alle verkeer en vervoer in 2040 uitstootvrij is. Dat geldt voor het verkeer én alle andere voorzieningen die nodig zijn om mensen en goederen te verplaatsen.

Op deze pagina

Voor welke uitdaging staan we?

Goederenvervoer en logistiek

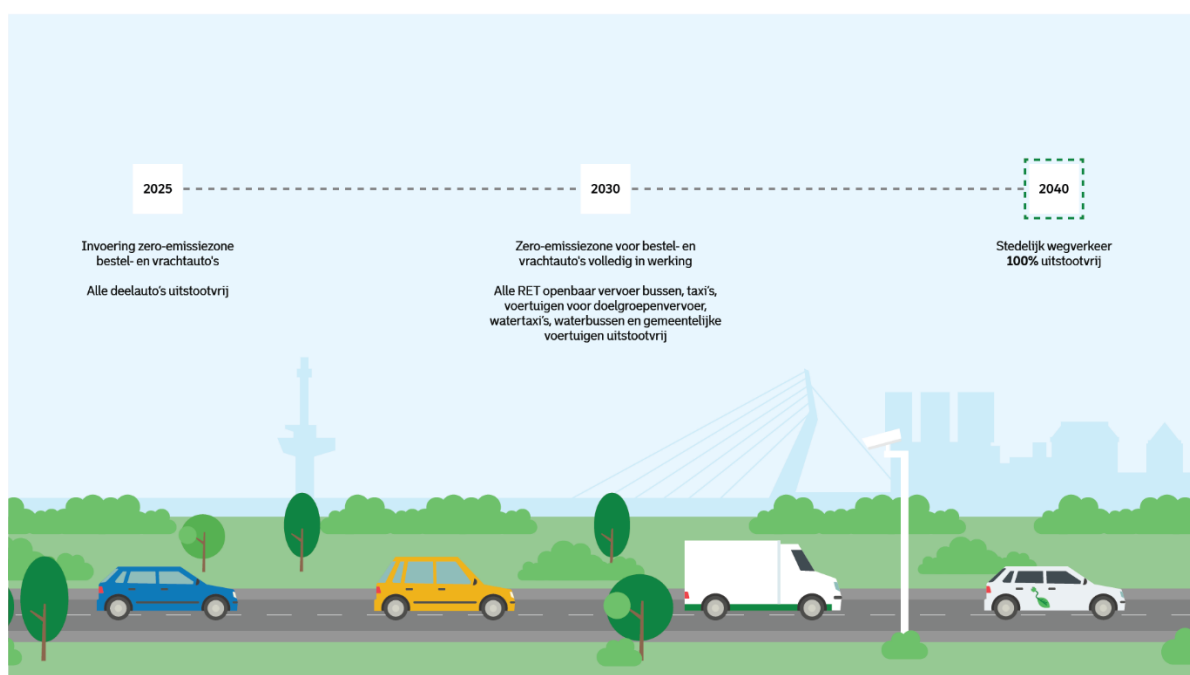
Laadinfrastructuur

Elektrisch personenvervoer

Overige mobiliteit

Overzicht projecten

Belangrijke documenten

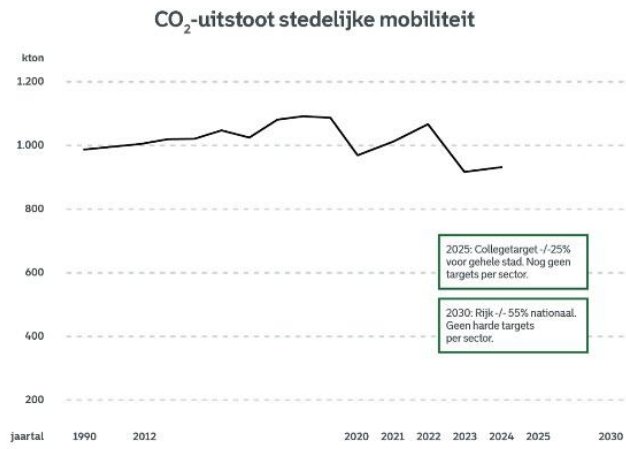

Het verminderen van de CO₂ in Rotterdam richting 2040

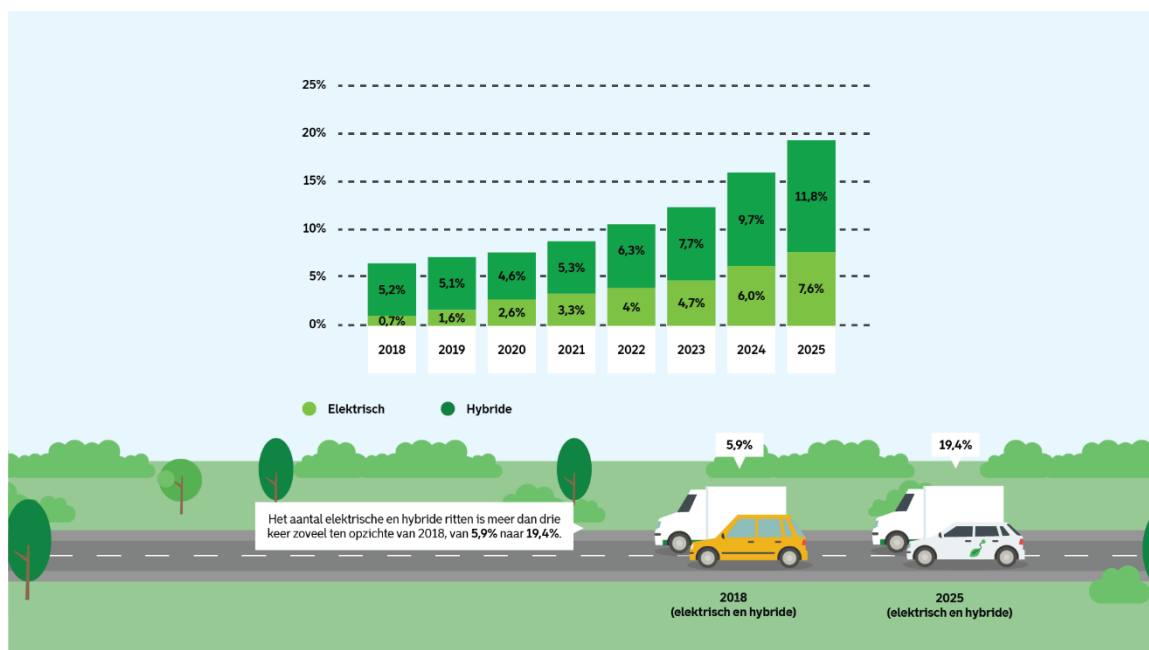
CO₂ door mobiliteit in de stad

Tot 2020 steeg de CO₂-uitstoot door mobiliteit in Rotterdam. Dit kwam niet alleen door de groei van het aantal inwoners, maar ook door economische groei van de

stad. De laatste jaren daalt de uitstoot.

Er is steeds meer elektrisch vervoer op de weg. En meer Rotterdammers kiezen voor schoner vervoer, zoals de fiets of het openbaar vervoer.

Rotterdammers kiezen voor steeds duurzamere manieren om zich door de stad te verplaatsen

Er zijn 3 hoofdthema's om de stad uitstootvrij te maken:

- Minder auto's in de binnenstad. Dat zijn: centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden.
- Stimuleren van schone ritten en dus van elektrisch rijden. Vervoermiddelen en mobiele werktuigen uitstootvrij maken.
- Investeren in en aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer in de hele stad. Investeren in parkeervoorzieningen bij de belangrijkste stedelijke ov-verbindingen (Park & Ride).

De rol van de gemeente

De gemeente maakt regels voor de uitstoot van bestel- en vrachtauto's (zero-emissiezone). En zorgt dat voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer meer ruimte krijgen. Daarnaast zijn er subsidies voor onder andere elektrische taxi's. Verder adviseert de gemeente bewoners en ondernemers en helpt bij duurzame plannen voor verkeer en vervoer. Daarnaast zorgt de gemeente voor meer laadpalen en stimuleert het gebruik van schone energie. Samenwerking met Rotterdammers en bedrijven is hierbij erg belangrijk.

Goederenvervoer en logistiek

Goederenvervoer is nodig maar veroorzaakt ook veel vervuilde lucht en uitstoot van CO₂ in onze stad. In 2030 is de zero-emissiezone binnen de ring

van Rotterdam volledig ingevoerd. Dat betekent dat daar alle bestel- en vrachtauto's uitstootvrij zijn.

Resultaten tot nu toe

Op 1 januari 2025 voerde Rotterdam de zero-emissiezone in. Deze zero-emissiezone wordt stap voor stap ingevoerd. Dat betekent dat voertuigen met een bepaalde emissieklasse en nieuwe (niet-uitstootvrije) bestel- en vrachtauto's die zone niet meer in mogen. Voor de meest schone brandstofvoertuigen is er een overgangsregeling tot 2030. Met advies op maat, overgangsregelingen en ontheffingen zorgt de gemeente dat de zone haalbaar is voor alle ondernemers. Van zzp'er tot multinational.

De gemeente voerde de afgelopen jaren bijna 1400 adviesgesprekken. Ook gaf ze subsidie voor 18 vernieuwende logistieke concepten om pakjes en goederen op een slimme en schone manier te bezorgen, zoals speciale bakfietsen en bouwhubs. De gemeente werkt samen met de logistieke sector vanuit de community [Logistiek 010](#). Dit zijn bijna 3.400 organisaties.

Vervolgstappen

De gemeente blijft ondernemers helpen bij de overstap naar uitstootvrij vervoer. Daarnaast onderzoeken we, samen met bedrijven, of we overslaghubs kunnen maken. Dit zijn plekken aan de rand van de stad om spullen te verdelen naar de buurten. De gemeente maakt ook haar eigen wagenpark uitstootvrij: van busjes tot vuilniswagens. In samenwerking met het Havenbedrijf onderzoeken we hoe de uitstoot van (zwaar) vrachtverkeer in de haven uitstootvrij kan worden.

Laadinfrastructuur

Iedereen in Rotterdam moet makkelijk een auto met batterij kunnen opladen. Hierbij is het de uitdaging om een netwerk van goede laadpalen te ontwikkelen met zo min mogelijk extra druk op het elektriciteitsnetwerk van de stad. De gemeente en de netbeheerder werken aan slimme laadinfrastructuur met meer openbare laadpalen en laadpleinen, met snelladers voor logistiek en taxi's. Bedrijven, marktpartijen, woningeigenaren en huurders dagen we uit om mee te doen.

Resultaten tot nu toe

De gemeente breidt het openbare laadnetwerk steeds verder uit. Sinds januari 2023 zijn er ruim 2.750 laadpunten bijgekomen. Hiermee komt het totaal aantal openbare laadpunten in de stad op 7.500. Ook zijn er slimme laadpleinen met snellaadpunten en mogelijkheden voor auto's om stroom aan het energienet te leveren. Op de truckparking Waalhaven legde het Havenbedrijf ook nog eens 8 laadpunten aan voor vrachtwagens.

Met stroom uit het RET-metronetwerk kunnen we mobiele werktuigen op bouwplaatsen laten opladen. Zo ontlasten we het elektriciteitsnetwerk in de stad en voorkomen we uitstoot van CO₂ en luchtverontreinigende stoffen.

Speciaal voor Verenigingen van Eigenaren is er een loket geopend voor alle vragen over laadpalen.

Vervolgstappen

Tot en met 2030 werkt de gemeente aan de volgende doelen:

- 3.000 extra laadpunten.
- 80 extra snellaadpunten op straat en bij tankstations.
- 3 extra sterke laders of laadlocaties voor vrachtauto's.
- Bedrijven laadadvies geven en voor bedrijfsterreinen in Rotterdam advies uitbrengen als er de wens en noodzaak is laadpunten te realiseren.
- Samen met marktondernemers de mogelijkheden verkennen voor laadpunten op marktplaatslocaties.
- Meer inzet van RET-stroom voor het realiseren van laadpleinen bij grote OV-stations.

Elektrisch personenvervoer

De ontwikkelingen om bussen, deelauto's en taxi's elektrisch te maken, gaan hard. Dit is goed voor het klimaat en levert een schonere en stillere stad op.

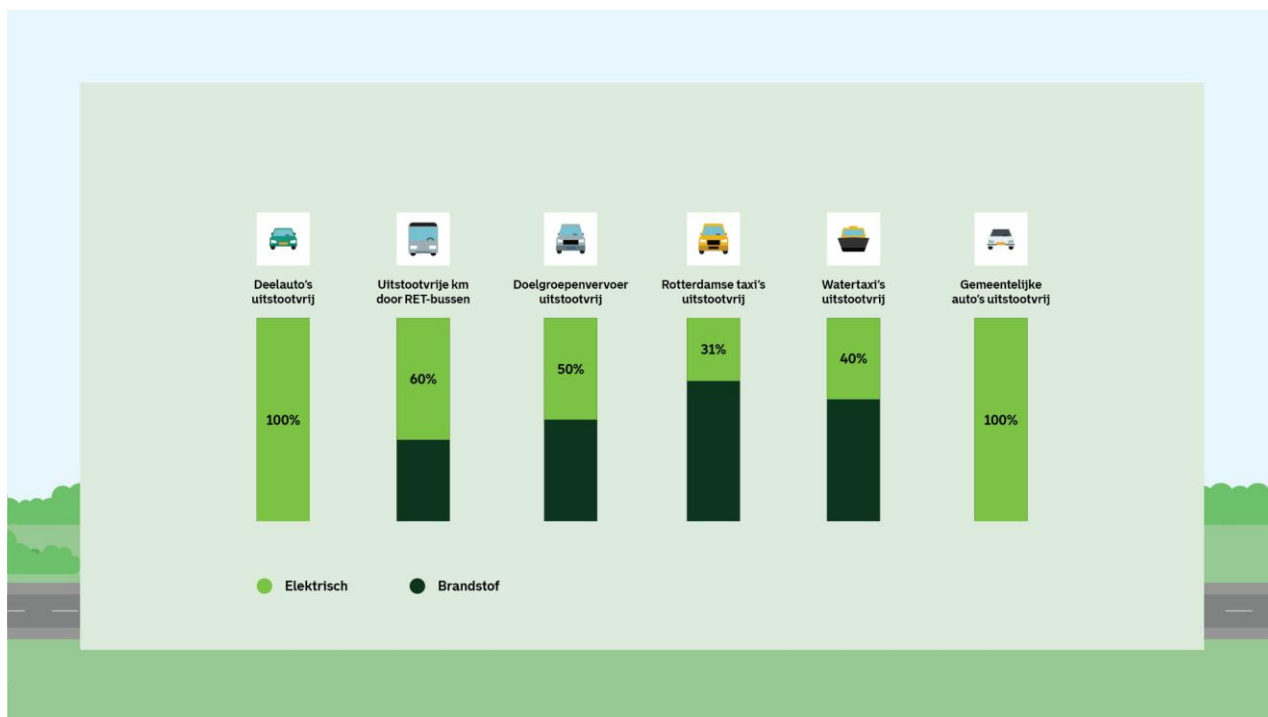
De doelen zijn:

- In 2025 zijn alle deelauto's uitstootvrij. Deze doelstelling is behaald.
- In 2030 zijn alle RET-bussen, taxi's, voertuigen voor doelgroepenvervoer, watertaxi's en waterbussen uitstootvrij.

Resultaten tot nu toe

Elektrisch personenvervoer bereikt de gemeente door afspraken en aanbestedingen met (vervoers)bedrijven:

- Afspraken met aanbieders van deelauto's. Alle deelauto's zijn nu uitstootvrij.
- Afspraken met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Ongeveer 60% van alle door RET-bussen afgelegde kilometers is uitstootvrij.
- Overeenkomst voor vervoer van speciale doelgroepen Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ongeveer 50% van het doelgroepenvervoer is uitstootvrij.
- Afspraken met de Rotterdamse taxibranche en subsidie voor de aanschaf van elektrische taxi's. Ongeveer 31% van de taxi's in Rotterdam is uitstootvrij.
- Afspraken met de watertaxi. Ongeveer 40% van de watertaxi's zijn uitstootvrij.
- Afspraken met werkgevers in de Klimaatalliantie Duurzame Mobiliteit. Inmiddels zijn meer dan 120 grote Rotterdamse bedrijven/organisaties aangesloten, waar in totaal meer dan 190.000 werknemers werken. Zij willen minimaal 50% CO₂-vermindering door minder reizen (zakelijk en woon-werk), meer fietsen, meer lopen en meer gebruik van uitstootvrije voertuigen.
- De personenauto's uit het gemeentelijk wagenpark zijn sinds 2023 (op een enkele hybride na) allemaal elektrisch. Daarnaast heeft de gemeente de reiskostenregeling voor medewerkers aangepast om het gebruik van fiets en openbaar vervoer te stimuleren.

Een overzicht met resultaten van schone mobiliteit in 2025

Vervolgstappen

Niet alleen de gemeente en bedrijven in de stad en regio, maar ook bewoners en bezoekers weten elektrisch vervoer steeds beter te vinden. Toch zijn we er nog niet en moet er nog veel gebeuren. De gemeente blijft elektrisch vervoer stimuleren, bijvoorbeeld door extra laadpalen te plaatsen. Ook zetten we in op alternatief vervoer zoals lopen, fietsen, deelvervoer en het OV.

Overige mobiliteit

Naast de ambitie dat alle voertuigen in de stad in 2040 uitstootvrij zijn, is er ook een opgave voor de overige mobiliteit. Denk bijvoorbeeld aan het transport van en naar de haven, aan mobiele werktuigen en alles dat over het water vervoerd wordt. Veel van deze voertuigen, vaartuigen en werktuigen zijn nu nog moeilijk uitstootvrij te maken, maar dat betekent niet dat de gemeente hier niets aan doet. Bovendien gaan de technische ontwikkelingen snel en is een transitie naar uitstootvrije inzet steeds beter mogelijk. Het doel van de gemeente is dat deze voertuigen uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn.

Resultaten tot nu toe

Eind 2023 tekenden 45 partijen, waaronder verschillende ministeries, waterschappen, provincies, gemeenten en branche- en netwerkorganisaties, het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). De gemeente is een van die partijen. In het convenant is een planning afgesproken voor het schoner, gezonder en stiller maken van bouwmachines die worden ingezet bij door de gemeente ingekochte werken en bij vergunningplichtige woning- en utiliteitsbouw, met als einddoel uitstootvrij. Vanaf 2026 worden in de meeste opdrachten geen machines op fossiele brandstof meer toegelaten als ze een kleiner vermogen dan 56 kW hebben. Voor zwaardere machines worden aangescherpte gunningscriteria gehanteerd en eventuele meerkosten grotendeels vergoed. De gemeente krijgt hiervoor ook subsidie van het Rijk.

Naast de inkoop worden ook koploperprojecten gestart. Hierbij wordt tot 100% uitstootvrij materieel inzet nagestreefd. Zo zijn de vervanging van de Westerkade en rioolvervangingsprojecten in Hoek van Holland al volledig elektrisch uitgevoerd.

Vervolgstappen

Uitstootvrij bouwen, slopen en onderhouden wordt steeds verder ingevoerd, onder andere door de minimumeisen bij gemeentelijke werken op te schroeven. Het aandeel koploperprojecten neemt ook verder toe. Netcongestie is daarbij niet alleen een uitdaging, maar biedt ook kansen. We stellen bestaande stroompunten (bij bruggen, gemalen, markten en dergelijke) bijvoorbeeld open voor bouw- en onderhoudsbedrijven

Samen met het Havenbedrijf werkt de gemeente aan uitstootlabels voor de binnenvaart. Deze aanpak sluit aan bij de landelijke aanpak van de binnenvaarttafel en de werkgroep Schone Binnenhaven van het Schone Lucht Akkoord.

Overzicht projecten

Meer weten? Bekijk alle projecten. [Link opent een externe pagina uit het Klimaat Actieplan Rotterdam over duurzame mobiliteit.](#)

Belangrijke documenten

[Aanpak Nul Emissie Mobiliteit \(2019\). Link opent een externe pagina](#)

[Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek \(2019\). Link opent een externe pagina](#)

[Convenant Zero Emissie Stadslogistiek \(2020\). Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen haven

Om haar sterke positie te behouden, ontwikkelt de Rotterdamse haven zich tot dé duurzame haven van de toekomst. Hier leest u hoe.

Voor welke uitdaging staan we?

De haven werkt aan een CO₂-vermindering van 55% in 2030 en aan nul uitstoot in 2050. In 2050 moet de havenindustrie ook volledig circulair zijn. De afgelopen jaren is de uitstoot van CO₂ al sterk gedaald. Dat komt doordat er minder gebruik wordt gemaakt van stroom uit kolencentrales, door elektrificatie en door energiebesparing van de industrie.

Op deze pagina

Voor welke uitdaging staan we?

Verduurzamen transport

Verduurzamen energiesysteem

Verduurzamen productiesysteem

Overzicht projecten

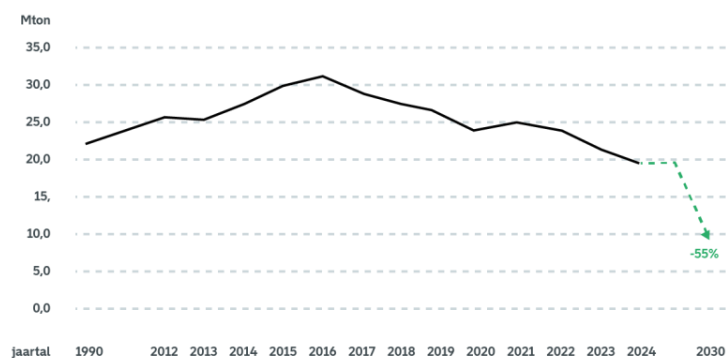
Belangrijke documenten

CO₂-uitstoot in de haven

In de grafiek staat het doel van 55% CO₂-vermindering in 2030 vertaald naar de haven. De zwarte lijn laat het verloop van de CO₂-uitstoot in de afgelopen jaren zien. De groene lijn staat voor de CO₂-daling die nodig is om onze doelen te halen.

Bron: DCMR CO₂-monitor Rotterdam 2024. [Link opent een externe pagina](#)

Totale CO₂-uitstoot Haven (inclusief scheepvaart)

Wat moet er gebeuren?

Het is een enorme uitdaging om alle doelen te halen. Dit vraagt om grote inzet van de grote bedrijven in de haven en innovaties van nieuwkomers. Ook is het nodig om personeel om te scholen en te investeren in veiligheid. Het gebruik van groene stroom en waterstof is bepalend voor de verduurzaming van het energiesysteem. Voor een toekomstbestendige haven is een mix nodig van het gebruik van duurzame brandstoffen en

circulaire grondstoffen voor de productie. Denk daarbij aan een mix van CO₂, waterstof, biomassa en reststromen.

Investeren in duurzaamheid

Investerings van bedrijven in de haven zijn heel belangrijk voor de verduurzaming. Op dit moment is het investeringsklimaat (de omstandigheden voor bedrijven om te investeren) helaas niet goed. Veranderingen versnellen die zo belangrijk zijn in de haven is complex. Dat komt omdat er veel onderdelen zijn waar we weinig invloed op hebben. Bijvoorbeeld dat het moeilijk is om een stikstofvergunning te krijgen, omdat de regels streng zijn en er weinig ruimte is voor extra uitstoot bij natuurgebieden, beperkte ruimte in boven- en ondergrond en drukte op het elektriciteitsnet. Maar ook de hoge elektriciteitskosten en een tekort aan personeel.

Het is belangrijk om vertraging in de besluitvorming over grote projecten te voorkomen, zoals de Delta-Rijn-Corridor of de aanleg van het landelijke waterstofnetwerk. Hiervoor hebben we de Rijksoverheid en de provincie nodig. Om technisch personeel te werven werken we samen met onderwijsinstellingen, bedrijven, Deltalinqs en het Havenbedrijf.

De rol van de gemeente

In de haven zijn de grote bedrijven en de Rijksoverheid aan zet. In de haven maakt de Rijksoverheid afspraken over CO₂-vermindering met de grote uitstoters. De Rijksoverheid en de gemeente zijn samen aandeelhouder van het Havenbedrijf. Naast onze beperkte officiële rol, doen we ons best om bedrijven samen te brengen, innovatie te bevorderen, en randvoorwaarden te verbeteren. Bijvoorbeeld via het [Versnellingshuis](#). Ook stimuleren we de productie van elektriciteit uit zon, wind en kernenergie.

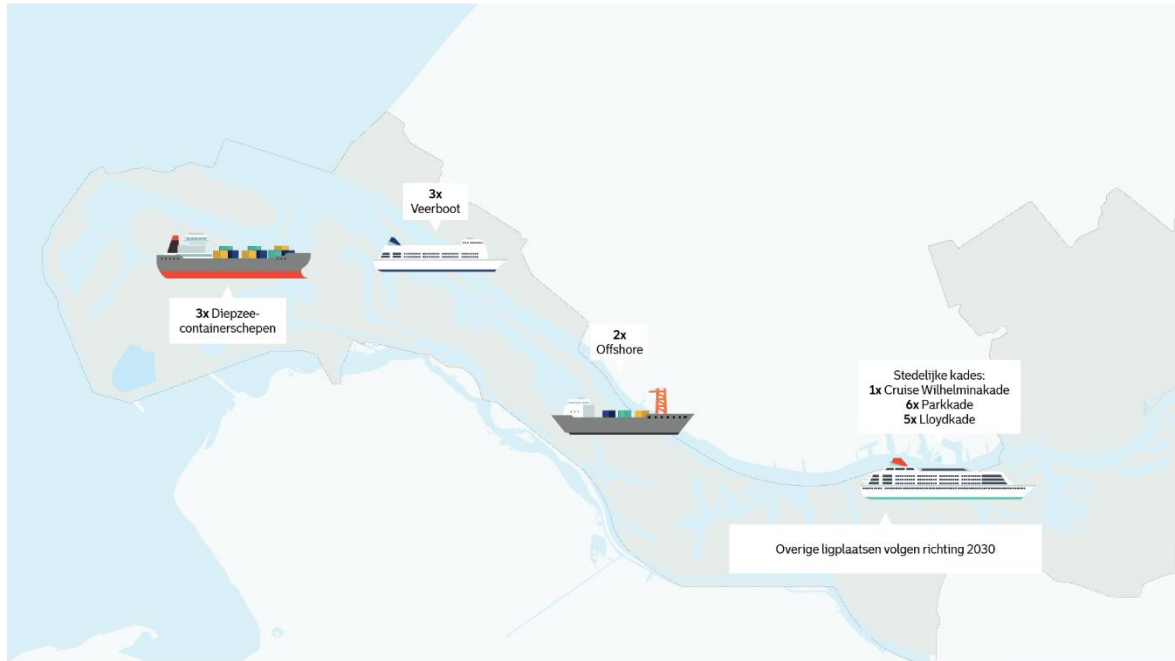
Verduurzamen transport

Wegen, sporen, waterwegen en buisleidingen; voor de concurrentiepositie van de haven is een betrouwbaar transportnetwerk heel belangrijk. Om te verduurzamen kiest de haven voor duurzame brandstoffen, elektrificatie, efficiëntie en verschuiving naar de meest efficiënte vervoersvormen (modal shift). Voor de scheepvaart werken we vooral aan walstroom.

Walstroom

Met walstroom krijgen aangemeerde schepen elektriciteit, zodat ze hun vervuilende generatoren kunnen uitzetten. Het is op dit moment de best beschikbare techniek om de CO₂-uitstoot van de scheepvaart te

verminderen. Walstroom zorgt ook voor minder geluid en minder uitstoot van stikstof en fijnstof. Dit is belangrijk nu stad en haven steeds dichterbij elkaar toe groeien.

Ligplaatsen met walstroom die we in de collegeperiode 2022-2026 willen opleveren.

Resultaten tot nu toe

Walstroom voor de binnenvaart is er al in heel Rotterdam. We werken ook aan walstroom voor zeeschepen. Met subsidie van de gemeente is er bijvoorbeeld walstroom voor zeeschepen van Heerema in het Calandkanaal en voor de cruiseschepen aan de Holland-Amerikakade. Er zijn inmiddels walstroominstallaties in Merwe-Vierhavens en in de Waalhaven in gebruik. En ook voor de grootste containerterminals wordt gewerkt aan de aanleg van walstroom. In 2024 stelde de gemeente bovendien subsidie beschikbaar voor bedrijven met een ligplaats in Rotterdam.

We richten ons niet alleen op walstroom. Er zijn ook projecten met alternatieve brandstoffen en efficiënter transport, bijvoorbeeld door automatisering.

Vervolgstappen

Er komt walstroom aan de Parkkade en de Lloydkade. Sinds 2023 is er een regeling waarin de gemeente 80% van een haalbaarheidsstudie voor walstroom betaalt.

In 2025 kreeg een aantal bedrijven subsidie om walstroom aan te leggen op hun eigen terminal in Rotterdam. We werken samen met omliggende gemeenten. Met andere havens (zoals Hamburg, Antwerpen) stemmen we onze acties rond walstroom af. Zo helpen en versterken we elkaar. Dat doen we ook met de Europese Unie.

Rol van de gemeente

Als het nodig is, vervult de gemeente tijdelijk de rol van mede-ontwikkelaar. Mooie voorbeelden zijn walstroom bij de Cruiseterminal en het Calandkanaal waar meerdere partijen samenwerkten bij de aanleg. De gemeente en het Havenbedrijf spelen samen een belangrijke rol. Deze rol verandert wanneer de walstroommarkt zich verder ontwikkelt en walstroom gemakkelijker te financieren is. De gemeente richt zich dan op meer internationaal draagvlak en de technische standaarden van walstroom, zodat de stroom makkelijker beschikbaar is.

Verduurzamen energiesysteem

Vóór 2030 moeten de twee kolencentrales op de Maasvlakte sluiten. Er staan ook al veel windmolens in de haven en dit aantal kan nog groeien. Het stadsbestuur wil in totaal ook 3,2 km² zonnepanelen aanleggen in de stad en de haven. Voor de gascentrales wordt onderzocht of ze ook op duurzame gassen kunnen draaien, zoals waterstof. Daarnaast kijken we naar de mogelijkheden van grote en kleine kerncentrales (SMR's).

De hoeveelheid duurzame energie die we in Nederland opwekken is niet voldoende voor onze energiebehoefte. We importeren daarom duurzame energie, net als dat met fossiele brandstoffen gebeurt. In 2026 verwachten we de eerste waterstoftankers in Rotterdam met duurzame waterstof uit het buitenland.

Om duurzame ontwikkelingen mogelijk te maken, moet het energiesysteem van de haven worden verbouwd. Dat is een enorme uitdaging. Zeker als het gaat om stroomaansluitingen. Met uitzondering van de Eerste en Tweede Maasvlakte is het elektriciteitsnet in de Rotterdamse haven vol. In de periode tussen 2029 en 2032 komt stapje voor stapje weer capaciteit vrij. Voor het gebied Botlek-Zuid zijn nieuwe aansluitingen of uitbreidingen pas tussen 2034-2036 mogelijk.

Resultaten tot nu toe

Het energiesysteem is belangrijk voor een succesvolle energietransitie in de haven. Plannen daarvoor noemen we de Cluster Energie Strategie (CES) Rotterdam-Moerdijk. De landelijke overheid begint met het Meerjarenprogramma Investerings Energie en Klimaat (MIEK). Er liggen 8 MIEK-projecten op Rotterdams grondgebied. Het negende project dat is voorgesteld heet Elektrolyzers op de Maasvlakte.

Vervolgstappen

Alle plannen bij elkaar leiden tot de gewenste vermindering van CO₂-uitstoot, maar we moeten nog veel regelen voordat deze plannen kunnen starten. Denk vooral aan de stikstofruimte, hoe past het in de omgeving en maatwerksubsidies vanuit de landelijke overheid.

Rol van de gemeente

Als gemeente ondersteunen we de MIEK-projecten. Ook zorgen we dat stroomkabels vanuit windparken op zee aan land komen en werken we samen aan het oplossen van de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie). Daarnaast maken we afspraken over het opwekken van zonne-energie en windenergie in het havengebied.

Verduurzamen productiesysteem

De industrie van de Rotterdamse haven telt onder andere vier olieraffinaderijen, ruim 45 chemische bedrijven en vijf raffinaderijen voor plantaardige olie. De industrie werkt aan een economie met groene energie en duurzame grondstoffen, zoals groene stroom, biograndstoffen en waterstof.

De CO₂-uitstoot per productiesysteem in de haven.

Bron: [DCMR CO₂ monitor Rotterdam 2024.pdf](#)

Inschatting daling CO₂-uitstoot voor 2030

Geplande en gestarte projecten	Inschatting Havenbedrijf in megaton	Inschatting DCMR in megaton
Energie-efficiëntie industrie	0,9	0,44
CO ₂ -opslag Porthos en Aramis	3,5	2,25

Groene waterstof uit Rotterdam	0,2	0,18
Electrificatie industrie	0,2	0
Uitfaseren kolencentrales	3,3	2.68
Overig	0	0
Totaal	8,1	5,54

Bron: Havenbedrijf Rotterdam: [Jaarverslag Havenbedrijf 2025 - Vooruitblik 2030](#). [Link opent een externe pagina.](#)

Bron: [DCMR: Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2026](#). [Link opent een externe pagina](#)

Om het doel van 55% CO₂-vermindering in 2030 te halen moet de jaarlijkse CO₂-uitstoot verlaagd worden naar 9,4 Mton. Daar is een daling van de jaarlijkse CO₂ uitstoot van 9,6 Mton voor nodig. Het Havenbedrijf heeft een berekening gemaakt en verwacht 8,1 Mton CO₂-besparing. Milieudienst DCMR is strenger in de CO₂-berekeningen en komt uit op een vermindering van 5,54 Mton in 2030. We verwachten dat de CO₂-uitstoot in 2030 minder gedaald zal zijn dan nodig is. Dit komt vooral omdat verduurzamingsprojecten momenteel moeilijk zijn uit te voeren. De oorzaken hiervan zijn netcongestie, stikstof en ook omdat veel bedrijven het economisch zwaar hebben. Ondanks deze uitdagingen blijven we er hard aan werken dat de CO₂-uitstoot zoveel mogelijk daalt. In de huidige omstandigheden is het helaas niet realistisch dat we de doelstelling van 55% CO₂-vermindering in 2030 helemaal zullen behalen voor de haven.

Resultaten tot nu toe

- Bedrijven aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en helpen met knelpunten. De nadruk ligt daarbij op de netcongestie, stikstof, het investeringsklimaat in de haven, arbeidsmarkt, het onderwijs, de vergunningen en de ruimte.
- Barrières wegnemen met de juiste partijen. Voorbeelden zijn de Clustertafel Haven & Industrie, het Versnellingshuis, en Vergunningenloods en de coalities rond het gebruik van afgevangen CO₂ en wind op zee.
- Lobbyen bij de Rijksoverheid en Europa, en internationaal samenwerken met Hamburg, Antwerpen en andere havensteden.
- Innovatie mogelijk maken. De gemeente ondersteunt en financiert innovatieve projecten vanuit het energie- en duurzaamheidstransitiebudget (DTB) en het Energietransitie Fonds Rotterdam (ETF-R).

Rol van de gemeente

Tientallen geplande en gestarte projecten in het havengebied zorgen voor grote besparing van CO2-uitstoot. Maar veel voorwaarden (geld, ruimte, techniek) zijn nog niet allemaal rond. Met een budget voor duurzaamheid ondersteunen we circulaire projecten, waterstofprojecten en walstroom. Onze rol is om bedrijven aan te blijven spreken, belemmeringen helpen weg te nemen, te lobbyen en innovatie te stimuleren.

Overzicht projecten

Meer weten? Bekijk [alle projecten](#). [Link opent een externe pagina](#) uit het Klimaat Actieplan Rotterdam over de haven en de industrie.

Belangrijke documenten

[Walstroomstrategie 2025-2035](#). [Link opent een externe pagina](#)
[DCMR:CO2-monitor Rotterdam 2024](#). [Link opent een externe pagina](#)
[pagina4](#) . [Link opent een externe pagina](#)
[DCMR: Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2025](#). [Link opent een externe pagina](#)
[Havenbedrijf Rotterdam: Jaarverslag Havenbedrijf 2025-Vooruitblik 2030](#). [Link opent een externe pagina](#).

Klimaatdoelen grondstoffentransitie

De gemeente zoekt manieren om slimmer en duurzamer met grondstoffen en materialen om te gaan. Dat noemen we de grondstoffentransitie

Voor welke uitdaging staan we?

We willen in 2030 50% minder nieuwe grondstoffen gebruiken. In 2050 gebruiken we zelfs helemaal geen nieuwe grondstoffen meer.

Dit zorgt voor:

- Rotterdam wordt groener en duurzamer. Er zijn minder gevolgen voor milieu, natuur en klimaat door vervuilende productie.
- Rotterdam wordt economisch veerkrachtiger. We hebben minder last van materialen die niet of moeilijk geleverd kunnen worden. En we hebben minder last van erg dure grondstoffen. De lokale economie wordt sterker.
- Rotterdam wordt gezonder en schoner. we gebruiken minder giftige materialen in de bouw en bij de productie van goederen. Onze leefomgeving wordt schoner; er is minder uitstoot, verspilling en (zwerf)afval.

Op deze pagina

Voor welke uitdaging staan we?

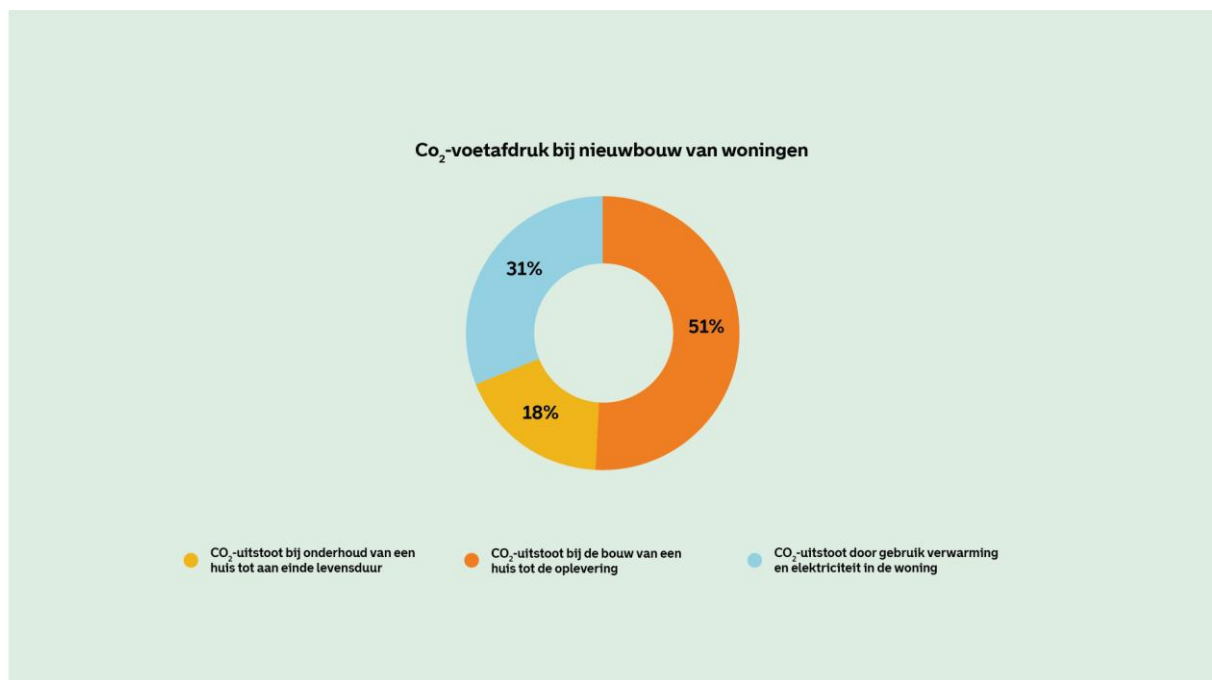
Circulair Bouwen

Consumptiewaar(de)

Organische Stromen

Overzicht projecten

Belangrijke documenten

De CO₂-voetafdruk bij de nieuwbouw van woningen.

Als we minder grondstoffen en materialen gebruiken, is er minder CO₂-uitstoot. Bijvoorbeeld als we huizen bouwen. En dat helpt ons de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 te halen. Het plaatje hierboven laat zien hoeveel CO₂-uitstoot één woning veroorzaakt. Dat noemen we de CO₂-voetafdruk. 69% van de CO₂-uitstoot komt door het materiaalgebruik bij de bouw van een huis en het onderhoud. We kunnen de CO₂-voetafdruk van een woning dus sterk verlagen als we slimmer omgaan met materialen.

3 soorten verbeteringen

Er zijn 3 soorten verbeteringen door de grondstoffentransitie: Circulair Bouwen, Organische Stroom en Consumptiewaarde. Deze verbeteringen leggen we verderop uit.

De gemeentelijke organisatie

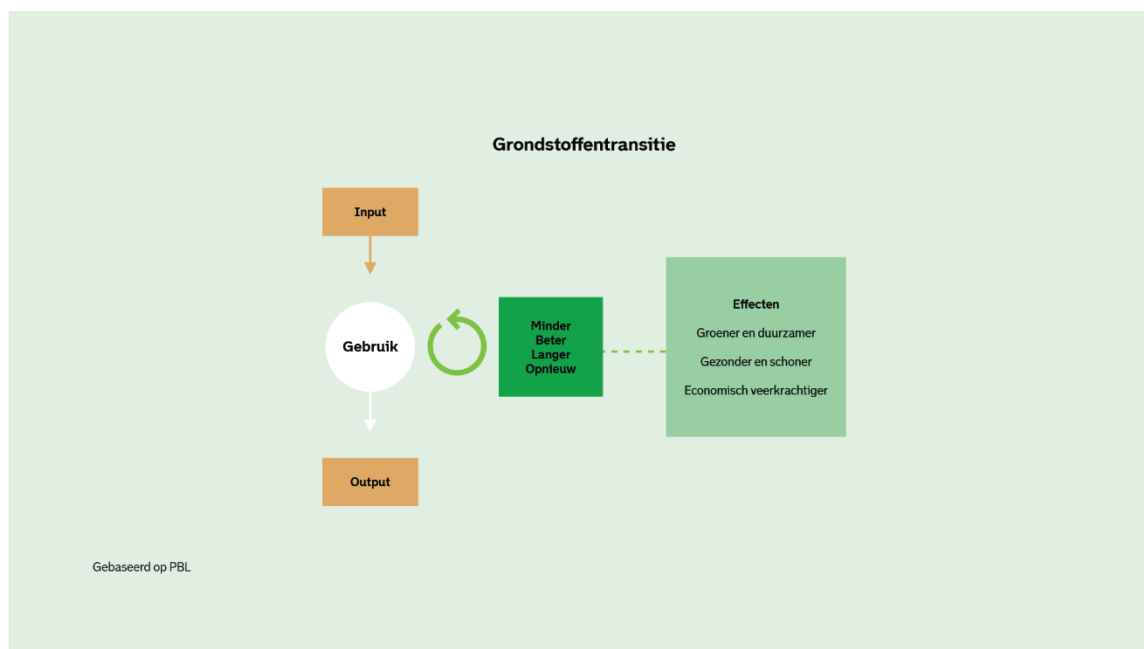
De gemeente wil ook in de eigen organisatie duurzamer met grondstoffen en materialen omgaan. In de bedrijfsprocessen, in het beleid en in de uitvoering. Bijvoorbeeld door voor de openbare ruimte een ander ontwerp en andere materialen te kiezen. En te eisen dat bedrijfskleding en andere spullen die zij inkoop duurzamer zijn.

Rotterdammers

De gemeente wil zorgen dat het voor Rotterdammers makkelijk en aantrekkelijk is om slimmer en duurzamer met spullen en voedsel om te gaan. Daarvoor ondersteunt de gemeente allerlei initiatieven van en door inwoners.

Ondernemers

Voor een bedrijf dat ook in de toekomst wil groeien, is nodig dat het een duidelijke strategie maakt voor het gebruik van grondstoffen. We stimuleren ondernemers en helpen hen verder. Bijvoorbeeld door gezonde businesscases te maken en succesvol samen te werken met partners die ook duurzaam werken.

De effecten van de grondstoffentransitie in Rotterdam

Circulair Bouwen

We bouwen standaard circulair. Hiermee bedoelen we bijvoorbeeld dat een nieuw gebouw wordt ontworpen met duurzame en hergebruikbare materialen van een oud gebouw. Of dat een gebouw zo ontworpen wordt dat

het later eenvoudig uit elkaar kan worden gehaald. En dat we de onderdelen opnieuw kunnen gebruiken. Ook werken we aan nieuwe financiële regels in de bouw om de waarde van materialen beter te behouden.

Voorbeelden van resultaten

- Bij de Keilehaven in Merwe-Vierhavens is een getijdenpark met nieuwe natuur gemaakt. Voor het park is ongeveer 10.000 ton zand gebruikt uit het Museumpark. Hiermee bespaarde de gemeente zo'n € 130.000.
- In 2023 gebruikte de gemeente bij 177 projecten rond groot onderhoud van wegen 85.000 m² aan betonstraatstenen en tegels opnieuw, in plaats van nieuw te kopen. Daardoor was 10.000 ton minder aan grondstoffen nodig en bespaarden we 1.070 ton CO₂-uitstoot.
- Een brug in Hoogvliet die is gemaakt van een circulair betonmengsel zonder cement en voor 50% uit gerecyclede grondstoffen. Hierdoor was de milieukostenwaarde (MKI) 26% en de CO₂-uitstoot 48% lager.
- In Reyeroord opende in 2024 het eerste depot om gebruikte materialen uit de openbare ruimte in op te slaan voor hergebruik. Vervolgens zijn hier in 2025 de eerste straten met hergebruikte stenen aangelegd. In 2026 starten 3 rioolvervangingsprojecten, waarin betonstraatstenen ook worden hergebruikt. De komende jaren willen we nog meer stedelijke opslagplaatsen voor (bouw)materialen maken. Na zorgvuldig onderzoek zijn twee locaties in de zuidpunt van Beverwaard aangewezen als plekken waar we materiaal uit de openbare ruimte opslaan voor hergebruik. Daarnaast is samen met een consortium van marktpartijen een businesscase gemaakt voor een flexibel materialendepot in Merwe-Vierhavens (flexibel in tijd en type materialen).
- De gemeente heeft een analyse gemaakt voor de vervangingsopgave 2030. Bij deze opgave gaat het om vervangen van riool, kabels en leidingen, maar ook van maatschappelijk vastgoed en het verduurzamen van de stad. De gemeente heeft uitgerekend hoeveel materialen hiervoor nodig zijn en de gevolgen daarvan voor het milieu. Met dit inzicht kunnen we gericht werken aan hergebruik van materialen die de meeste milieugevolgen hebben.
- In 2025 opende de gemeente Milieupark + De HER. Dit is het meest circulaire milieupark van Europa. In grondstoffencentrum De HER staan doorgeven en hergebruiken van materialen en spullen centraal. Ook de bouw en inrichting van het pand waren grotendeels circulair. Het pand van De HER was jarenlang een laboratorium in Delft. Dit is uit elkaar gehaald en verhuisd naar Rotterdam. Deze circulaire manier van werken wordt nog groter uitgevoerd in de gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord. Hier wordt ook naar een donorgebouw gezocht. De lessen uit het circulair ontwerpen- en bouwen van Milieupark + De HER zijn gebundeld op het nieuwe kennisplatform www.her-bouwen.nl. Iedereen kan er dus van leren en kijken wat hij zelf kan doen.

Rol van de gemeente

De gemeente maakt regels die bouwpartners kunnen gebruiken om de grondstoffentransitie ook in hun projecten door te voeren. We werken ook samen met andere overheden voor het aanpassen en aanscherpen van de afspraken die circulaire bouw en de economie versnellen. Ook zorgen we voor duidelijke afspraken als we zelf een bouwopdracht hebben. Ten slotte werken we samen en delen we kennis met marktpartijen om Paris Proof te bouwen.

Consumptiewaar(de)

Rotterdamers en ondernemers in de stad worden zich steeds bewuster van hoeveel en welke producten ze kopen en gebruiken. Of eigenlijk; hoe ze het kunnen doen met minder. De gemeente stimuleert dit.

Voor minder, beter, langer en opnieuw gebruiken van producten moeten productie, aanbod en reparatie veranderen. De gemeente stimuleert daarom ook de lokale maakindustrie, vernieuwende circulaire activiteiten en samenwerking met het onderwijs.

Voorbeelden van resultaten

- De Wereldhavendagen experimenteerde als eerste grote evenement in Rotterdam met een systeem voor herbruikbare drinkbekers. Hierdoor geïnspireerd maken maar liefst 10 andere Rotterdamse evenementen hun evenement circulair.
- In samenwerking met Rotterdamse opleidingen startte de gemeente met de Microfactory. Hier leerden studenten van mode-opleidingen circulair ontwerpen. Een groep studenten kreeg de officiële opdracht van KPN om oude monteurskleding een nieuw leven te geven. Het bedrijf was zo enthousiast dat het gelijk een grote bestelling deed voor de productie van familiedekens en koffiebekerswarmers. Oxious Talent Factory helpt bij de uitvoering.
- In 2024 startten vier nieuwe circulaire wijkinitiatieven een circulaire kluslocatie voor met name eenzame Rotterdamers. Er zijn 11 initiatieven in 10 wijken actief. In 2025 komen daar nog 3 wijken bij. Uit de circulaire wijkaanpak ontstaan ook nieuwe initiatieven, zoals de [Sloopoogst in Carnisse](#)
- De gemeente leverde de eerste MVOI-actieplannen op met circulair als belangrijk thema. MVOI staat voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. De plannen gaan bijvoorbeeld over verlenging van levensduur van materialen of verminderen van materialen die de gemeente inkoop. Deze plannen werken we in 2026 verder uit.
- In 2026 ondertekende het gemeentebestuur de intentieovereenkomst Coalitie Verduurzaming Bestratingmateriaal. Deze intentieovereenkomst volgt het Betonakkoord op en gaat over de verplichting om zoveel mogelijk de afgesproken milieunormen te gebruiken in nieuwe aanbestedingen voor de inkoop van bestratingmateriaal. Als opdrachtgevers naar bestratingmateriaal met een lagere milieu-impact blijven vragen, wordt het voor marktpartijen economisch aantrekkelijker om te investeren in verdere verduurzaming van hun producten.
- De provincie Zuid-Holland, de gemeente en Dutch Sustainable Fashion Week ondertekenden [de mkb-deal](#) 'De Bewuste Winkelstraat'. Voor de uitvoering brengen we verschillende partijen uit de textielsector en het onderwijs bij elkaar om kennis te delen en

te experimenteren met het verlengen van de levensduur van textiel. Dit versterkt het textielnetwerk in Rotterdam. Ook zien mkb-ondernemers hoe ze kunnen inspelen op de groeiende vraag naar duurzame producten.

- De gemeente is een van de 14 samenwerkingspartners in de Reparatiecoalitie. Dat is een beweging die gelooft in herstel, reparatie en de kracht van samenwerking. In 2025 startte deze coalitie De Reparatiefabriek. Onderdeel hiervan is het repareren van producten die nu nog als onrendabel worden gezien. Hiermee werken we aan een werkbaar en gemakkelijk uit te breiden businessmodel voor reparatie van producten tot € 100.
- De gemeente liet, samen met verschillende overheidsinstanties, een ontwerpend onderzoek doen naar het voorkomen van (over)consumptie en gebruikmaken van lokale economie/ gemeenschap in de stad.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor de eigen inkoop: van bedrijfskleding tot het inrichten van plekken op straat, in de wijken en in parken. Ook vertalen we landelijke regelgeving naar gemeentelijk beleid en maatregelen waarmee mensen aan de slag kunnen. Ten slotte steunen en stimuleren we de lokale maakindustrie, vernieuwende circulaire activiteiten en bewoners om meer circulair te denken en te doen.

Organische stromen

Natuurlijk materiaal noemen we organisch als het van levende organismen komt, zoals planten en dieren. Het is een waardevolle grondstof voor allerlei toepassingen, zoals biobased producten van natuurlijke en hernieuwbare materialen. Natuurlijk materiaal wordt niet langer verspild, als afval verwerkt of verbrand, maar is een goudmijn voor de circulaire economie. De gemeente gebruikt het 'groene goud' in en uit de stad bij het ontwerp en beheer van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld bij de keuze voor materialen en het gezonder maken van de bodem.

Voorbeelden van resultaten

- In maart 2024 opende op het terrein van de circulaire materialenbank een bokashi-hoop. Bokashi is een bodemverbeteraar die gemaakt is van oude bladeren. Met de 2 miljoen kilo bladeren die de gemeente jaarlijks van straat veegt, kun je heel veel doen. Verspreid over Rotterdam gebruikt de gemeente voor een periode van 5 jaar bokashi.
- In 2026 bekijken we het groenonderhoud voor de toekomst en bereiden we de collega's van de uitvoering hierop voor. In groenafval dat overblijft als we de openbare ruimte verzorgen zitten voedingsstoffen. Ook is een schuilplek voor (bodem)leven. Het is belangrijk dat dit zoveel mogelijk in de stad blijft of wordt verwerkt tot bruikbare compost. Van bomen die we moeten omkappen maken we planken. Of deze krijgen een nieuwe plek als speelelement op schoolpleinen.
- Voor de Zachte Stad ontwierp topontwerper Christien Meindertsma allerlei producten van Rotterdamse schapenwol. Van muts tot

bank, van colbert tot piano-onderdelen. De resultaten reisden als tentoonstelling een jaar door de stad. De tentoonstelling krijgt een vaste plek op de Belevensboerderij Schieveen. Het onderzoek leverde ook een innovatie op: een techniek om met wol 3D te printen, zonder lijm of andere stoffen. Dit is een kansrijke circulaire vervanger voor schuimrubber of latex. Deze vernieuwing wordt dan ook verder ontwikkeld.

Rol van de gemeente

Als eigenaar, ontwerper en beheerder van al het groen in de openbare ruimte willen we al het organisch materiaal zo goed mogelijk gebruiken. Ook willen we afspraken maken over circulair werken. Daarnaast maken we regels zodat vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten. Zo kunnen organische materialen efficiënter opnieuw worden gebruikt. Ook helpen we bedrijven en organisaties om nieuwe ideeën te bedenken en verder te ontwikkelen.

Overzicht projecten

Meer weten? Bekijk alle projecten. [alle projecten](#). [Link opent een externe pagina](#) uit het Klimaat Actieplan Rotterdam over de grondstoffentransitie.

Belangrijke documenten

[Programmaplan 2023-2026](#). [Link opent een externe pagina](#)

[Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen](#). [Link opent een externe pagina](#)

[Voortgangsbeeld 2025](#). [Link opent een externe pagina](#)

Klimaatdoelen gemeentelijke organisatie

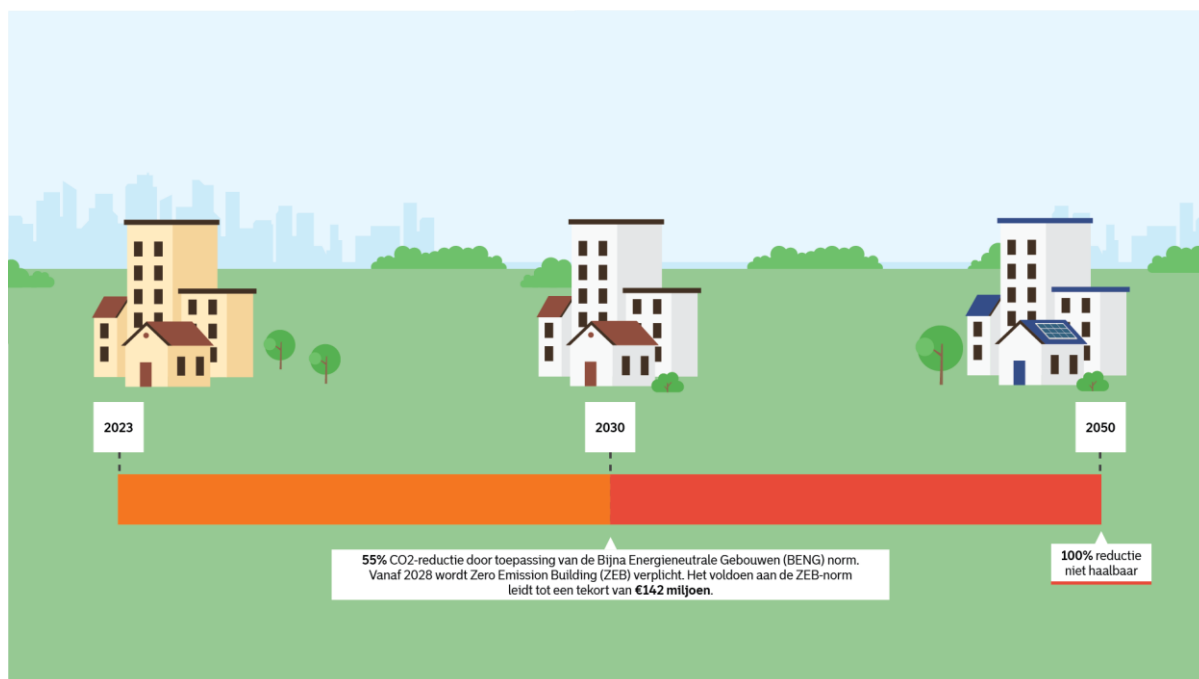
Natuurlijk verkleint de gemeente ook haar eigen voetafdruk. Onze ambitie is om de CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie in 2030 met 55% te verminderen ten opzichte van 2019.

Dat willen we vooral doen door minder verbruik van gas en elektriciteit in onze gebouwen, en minder fossiele brandstoffen voor onze voertuigen en zakelijke reizen. Verder maken we met onze partners, zoals leveranciers en aannemers, afspraken over het verminderen van CO₂. De [CO₂-Prestatieladder](#). [Link opent een externe pagina](#) brengt jaarlijks in beeld wat we hebben bereikt. Zo kunnen we op tijd bijsturen en onszelf blijven verbeteren.

Vastgoed

We maken het vastgoed van de gemeente duurzamer door gebouwen te vervangen of te renoveren. Daarmee bereiken we de grootste verbeteringen. Soms verkopen we ook gebouwen. Vooral gebouwen met een slecht energielabel pakken we aan. We verbeteren deze volgens de regels voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG). Vanaf 2050 moet alle nieuwbouw helemaal energieneutraal zijn (ENG). In 2025 zijn 20 projecten afgerond, zoals nieuwbouw of renovatie. In 2026 volgen nog 18 projecten. Ook zijn 35 gebouwen verkocht. In gebouwen die nog niet worden gerenoveerd, nemen we al kleinere maatregelen om energie te besparen. Bijvoorbeeld door het binnenklimaat beter af te stellen, slimme systemen te gebruiken en zuinige verlichting te plaatsen.

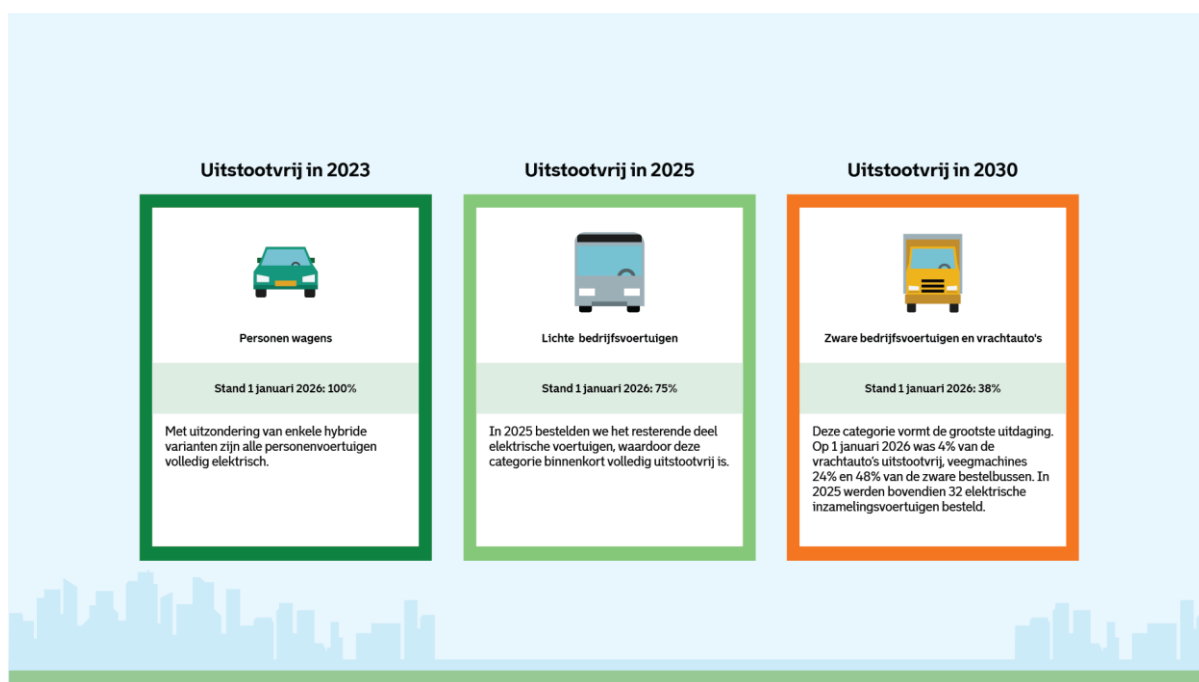
Voor de belangrijkste gebouwen maken we plannen voor onderhoud op de lange termijn. Daarin staan ook maatregelen om energie te besparen. Deze plannen noemen we duurzame meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP's).

Vermindering van CO₂ in nieuwbouw en renovatie in vastgoed van de gemeente.

Wagenpark

Sinds 2025 heeft Rotterdam een Zero Emissiezone met strengere regels voor vrachtverkeer en bestelauto's. Die gelden voor iedereen, dus ook voor de gemeente zelf. We streven naar een emissievrij gemeentelijk wagenpark in 2030. Of dat lukt hangt af van de beschikbaarheid van geschikte zware zero emissie-voertuigen. Netcongestie blijkt steeds vaker een knelpunt bij het opladen van onze elektrische voertuigen. Toch maken we stevige stappen, bijvoorbeeld door de aankoop van 32 zero emissie-vuilniswagens in 2025. We bestelden elektrische lichte bedrijfsvoertuigen, waardoor we binnenkort voor dit onderdeel van het wagenpark onze doelstelling al halen.

Op weg naar een volledig uitstootvrij wagenpark in 2030.

Woon-werk en zakelijke reizen

Sinds 2016 verminderden we onze CO₂-uitstoot afkomstig van woon-werkverkeer en zakelijk reizen met 64% (meting in 2023). Dit komt onder andere omdat we veel meer thuiswerken en ook anders zakelijk reizen. Bijvoorbeeld met de trein in plaats van met de auto of per vliegtuig. Ook stimuleren we ambtenaren met een speciale regeling voor reiskosten om de fiets of het openbaar vervoer te nemen.

Rol van de gemeente

We houden onze CO₂-uitstoot goed in de gaten door regelmatig te meten en op tijd bij te sturen. De CO₂ Prestatieladder helpt ons hierbij en houdt ons scherp. In 2025 werden we bovendien gecertificeerd op niveau 5, het hoogste niveau. Jaarlijks toetst een onafhankelijke partij of we onze processen goed op orde hebben.

Belangrijke documenten

[CO2 Prestatieladder. Link opent een externe pagina](#)
[Deelnemers CO₂-Prestatieladder | Gecertificeerde organisaties](#)
[Wat is de Ladder? | CO₂-Prestatieladder uitgelegd](#)

Rotterdamse Klimaataanjagers

Rotterdam werkt hard om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Om dat voor elkaar te krijgen is het belangrijk om samen te werken met partners in de stad. De Klimaataanjagers zijn Rotterdamse experts. Ze versnellen de energietransitie, vergroening en klimaatadaptatie in onze stad door samen te werken met bedrijven, inwoners en de gemeente.

In 2026 zijn nog twee Klimaataanjagers actief: Bouw en Circulair. De twee aanjagers voor Zorg en Haven & Industrie zijn klaar. De resultaten die zij hebben bereikt, zijn opgenomen in netwerken en lopende trajecten.

Hoewel hun werk niet direct is om te rekenen naar een exacte hoeveelheid CO₂ reductie, leveren ze wel een belangrijke indirecte bijdrage aan de klimaatdoelen van de stad. Ze organiseren de samenwerking, maken projecten groter en ze dagen betrokken partijen uit te dagen om oude en vaste patronen te doorbreken. Zo zorgen ze ervoor dat de voorwaarden voor blijvende CO₂ reductie sneller tot stand komen op weg naar 2030 en 2050.

Sabine Biesheuvel, Klimaataanjager Circulair

Wout van der Heijden, Klimaataanjager Bouw

Cathy van Beek, voormalig klimaataanjager Zorg

Anne-Marie Spierings, voormalig Klimaataanjager Haven en Industrie

Resultaten tot nu toe

De Rotterdamse Klimaataanjagers hebben in de periode 2022-2026 laten zien dat hun onafhankelijke rol helpt om partijen in beweging te brengen en samenwerking te versterken.

- Rotterdam nam een belangrijke rol in landelijke en stedelijke samenwerkingen voor duurzame gebiedsontwikkeling, mede dankzij inzet van de aanjager Bouw. Voorbeelden daarvan zijn de Strategische Samenwerkingsagenda (SSA) en de City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling. Deze bouwen voort op het Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen en versterken de positie van Rotterdam.
- Klimaataanjager Circulair organiseerde gesprekken tussen gemeente, stad en haven over het strategisch belang van kritieke grondstoffen. Dat zijn belangrijke natuurlijke metalen en mineralen voor onze economie en maatschappij, waarvan we niet zeker weten of ze ook in de toekomst voldoende beschikbaar zijn. Als stad willen we weten wat de kansen en uitdagingen zijn om hier op tijd op in te spelen.
- Door inspanningen van de Klimaataanjager Bouw bouwen we in Rotterdam inmiddels volgens het principe 'Paris Proof tenzij'. Zo passen nieuwe bouw- en gebiedsontwikkelingen zoveel mogelijk bij de klimaatdoelen van Parijs. Afwijken kan alleen wanneer dat aantoonbaar noodzakelijk is. Zo wordt de klimaatopgave een vast onderdeel van de ontwikkeling van onze stad.
- De aanjager Haven & Industrie hielp om stad en haven beter met elkaar te verbinden en zette zich in voor een snellere overstap naar duurzame energie. Er ontsoonden nieuwe samenwerkingen door bedrijven te betrekken bij zonne-energie, en door actief mee te werken aan het Servicepunt Zon. Bedrijven krijgen nu betere ondersteuning om hun daken te gebruiken voor duurzame energie.
- Op initiatief van Klimaataanjager Zorg werd een kleinschalige pilot uitgebreid naar ruim 36 apotheken in de stad. Het was een proef waarbij medewerkers van de gemeente ingeleverde overtollige medicijnen ophaalden en inleverden bij een milieupark. In 2026 onderzoeken ze of deze aanpak blijvend wordt.
- Het Nationaal Congres Circulaire Economie (NCCE) komt in maart 2027 naar Rotterdam. Dat danken we aan de inzet van de Klimaataanjager Circulair en de samenwerking tussen partners uit de stad, de haven en het bedrijfsleven. Het congres is een mooie kans om te laten zien wat we circulair doen.
- <https://www.ondernemen010.nl/actueel/samen-sneller-richting-de-rotterdamse-klimaatdoelen/>Een belangrijke stap in 2025-2026 is het [Actieplan Rotterdamse Klimaatdoelen](#). De Klimaataanjagers Bouw, Circulair en Haven & Industrie maakten dit plan op verzoek van de gemeenteraad. Ze werkten concrete voorstellen en adviezen uit om de klimaatdoelen van 2050 sneller te halen. In februari 2026 werd het plan aan de raad gepresenteerd. Het leverde al toezeggingen voor directe actie op verschillende onderdelen. Zo is een stevige basis gelegd voor de volgende periode van het stadsbestuur.

Deze resultaten laten zien wat de inzet van de aanjagers oplevert. Grotere en sterkere initiatieven, betere samenwerking tussen betrokken partijen en een steviger plek voor duurzaamheid in beleid en uitvoering. Dit vormt een belangrijke basis om op lange termijn daadwerkelijk CO₂ te kunnen verminderen.

Vervolgstappen

- In de komende periode ligt de focus op het uitvoeren van de afspraken uit het Actieplan Rotterdamse Klimaatdoelen. De Klimaataanjagers helpen hierbij door bedrijven te betrekken en hun kennis te delen. Zo zorgen ze ervoor dat de

voorstellen echt worden uitgevoerd en bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen in de stad.

- De Klimaataanjager Bouw gaat werken aan betere samenhang tussen de Rotterdamse en landelijke duurzaamheidsambities in de bouw- en vastgoedsector. Zodat lokale innovaties ook gebruikt kunnen worden in de rest van Nederland en landelijke inzichten ons hier in Rotterdam verder kunnen helpen.
- De Klimaataanjager Circulair werkt verder aan de uitwerking van een mogelijke circulaire grondstoffenhub. Door te onderzoeken hoe afval en restmaterialen uit bijvoorbeeld de bouw en industrie opnieuw gebruikt kunnen worden, zodat er minder verloren gaat. Zo zijn we in de toekomst hopelijk minder afhankelijk van schaarse grondstoffen.
- De Klimaataanjager Bouw gaat actief laten zien hoe je steden slimmer kunt ontwerpen om minder CO₂ uit te stoten. Bij het ontwerpen van wijken kun je al slimme keuzes maken over waar huizen komen, hoe dicht ze op elkaar staan en hoe goed ze bereikbaar zijn. Door mee te werken aan onderzoeken, artikelen en tentoonstellingen in Rotterdam, en door kennis te delen met mensen uit de bouw- en vastgoedsector.
- De Klimaataanjager Circulair praat met meerdere partijen over de rol van hergebruik in de voedselketen van de stad. Ze kijken bijvoorbeeld naar manieren om voedselverspilling te verminderen, restproducten beter te gebruiken en dit onderwerp meer aandacht te geven bij bestaande netwerken en projecten in de stad
- De Klimaatacademie Duurzaam Doorbouwen breidt in 2026 uit. De Klimaataanjager Bouw neemt het initiatief, met steun van de andere klimaataanjager. Het doel is om kennis, opleidingen en samenwerking rond het thema energietransitie toegankelijker te maken, en meer professionals en organisaties in de stad erbij te betrekken.

<https://persberichtenrotterdam.nl/persberichten/zeegers-vaart-zetten-achter-duurzaam-bouwen/>

Meer informatie

Uitgebreide informatie over de Rotterdamse Klimaataanjagers, nieuws en evenementen vindt u op [Ondernemen010](#). [Link opent een externe pagina](#)

Duurzame voorbeelden

Rotterdamers werken samen aan een duurzame toekomst. Van lokale energieprojecten tot het bestrijden van energiearmoede en het creëren van groene banen. Deze initiatieven maken de stad schoner en sterker.

De energietransitie voor iedereen betaalbaar houden

Rieks Weerman, energicoach. Foto: Gemeente Rotterdam

'We willen uiteindelijk allemaal besparen op (hoge) energiekosten. Duurzaamheid is een ingewikkeld onderwerp, maar als je het hebt over hoeveel kosten je kunt besparen, dan is dat een stuk concreter. Zeker voor mensen met een klein inkomen zijn de prioriteiten anders.'

- *Rieks Weerman, energicoach*

Bijdragen aan meer duurzame en eerlijke kleding

Daisy Kroon, modeontwerper. Foto: Eric Fecken

*'Ik wil laten zien dat ook het zetten van kleine stappen zinvol is.
Ik vind het belangrijk om bij te dragen aan meer duurzame en eerlijke kleding.'*

- *Daisy Kroon, modeontwerper*

Als gemeente geven we het goede voorbeeld

Richard van der Steen, medewerker gemeente. Foto: Eric Fecken

'Als wij laten zien dat we duurzaamheid serieus nemen, zullen anderen dat ook doen. En dan gaat het om het energieverbruik in onze kantoorlocaties, de openbare verlichting of ons wagenpark. Eigenlijk om alles van pennen en potloden tot grote projecten.'

Richard van der Steen, medewerker gemeente

Het voorkomen en bestrijden van energiearmoede

Houria Tourich, bestuurslid leer-werkbedrijf. Foto: Gemeente Rotterdam

'We gaan op bezoek bij mensen en kijken wat nodig is. Dat gaat verder dan de energietransitie. Als we een stapel ongeopende enveloppen zien, gaan we daarover het gesprek aan. Als er schuldenproblematiek speelt, zorgen we voor hulpverlening.'

Houria Tourich, bestuurslid leer-werkbedrijf

Zorgen voor maximale betrokkenheid van inwoners

Donald van den Akker, voorzitter energievoöperatie (midden). Foto: Jan van der Ploeg

'Op twee gymzaaldaken in de wijk Prinsenland – Lage Land zijn 344 zonnepanelen gelegd. Deze leveren zo'n 122.000 kWh per jaar op. Het is fantastisch om nu concreet te kunnen zien dat een gezamenlijke bewonersactie leidt tot het produceren van lokale duurzame energie. Een onmisbare schakel in de Rotterdamse energietransitie!'

Donald van den Akker, voorzitter energievoöperatie.

Vlieg wiel voor ondernemerschap, extra banen en sterkere positie

*Josee van Linschoten, sociaal ondernemer (in het midden, onderin).
Foto: Gemeente Rotterdam*

'Ik wil schone energie voor iedereen bereikbaar maken én mensen zonder werk laten profiteren van de werkgelegenheid die de energietransitie biedt.'

Josee van Linschoten, sociaal ondernemer